

ISSN 1857-0798

NOI

REVISTĂ PENTRU COPII ȘI ADOLESCENȚI

DANSUL IERNII

Cristina GHERȚA, 10 ani

Centrul de Creație pentru Copii și Adolescenti *Speranța*,
Soroca

... aş vrea să fiu cuvântul „Amin”,
Cel care teleportează rugă
Sus-sus, departe,
În zona păcii și a speranței.

pag. 1-5

Din alt unghi de apreciere, trebuie spus că, în genere, artiștii, creatorii de artă nu se prea gândesc să-și protejeze cumva în mod deosebit destinul, de regulă ei trăind intens clipa, ziua, anul, anii. Dar, vorba anticilor: arta cere jertfe.

pag. 14-15

Fire curioasă și intelligentă, Avicenna a intuit cum poate sistematiza toate cunoștințele sale din medicină, toată practica sa bogată, desăvârșită în numeroase călătorii, prin tratarea pacienților.

pag. 28

Am prins curaj și l-am sunat pe tata peste multă vreme, rugându-l să ne dea poza cu pricina, făcută de fotograful ambulant. Tata șovăia...

pag. 30

februarie
2, 2018

INTRAREA ÎN MISTER

În mijlocul enigmatic
Al marii mele biblioteci
Căută și zboară-n înălțimi
Dorința de a ști.
Să văd mai mult, să căut.
Din tot misterul universului
Să fac izvor în mine,
Că tot locuiesc în mijlocul lumii
Unui mister, în neștiut.
În cuibul străbun al frumuseților
Munților rumeniți,
Florilor în spectacol colorate,
Apelor reintrate în mări
Cu seninătatea albastrului
De pe cer.
Ca să mă pot ferici
Și să pot ferici pământul,
Mă predau nemărginirii
De-a cunoaște
Și-a trăi în focul plăcut
Al tainelor neștiute.
Să pot locui în mijlocul lumii,
Sub pasarea tinereții mele
Și a universului nemărginit.

Rosa LUPAN, cl. a XI-a
Colibași, Cahul

PROFUNZIME

Valerie VOLONTIR

BUCURIA NESTĂVILITĂ A SCRISULUI

Rosia LUPAN (Colibași, Cahul). Poezia *Intrarea în mister* intrigă. Eseul e oarecum ermetic.

Iulia IAROSLAVSCHI, 16 ani (Chișinău). Poemele vădesc un flux poetic dezvoltat, o bucurie nestăvilită a scrisului, a dorinței de autoexprimare, de surprindere printr-un detaliu, la prima vedere neînsemnat, a luminilor și umbrelor vârstelor și lucrurilor. Acum este important să-ți îndrepti capacitatea de a transforma lumea înconjurătoare în poezie spre sensuri și profunzimi edificate.

Tatiana BALAN, cl. a X-a (Ștefan-Vodă). Ai trecut într-un registru nou. Îți-a reușit să creezi o atmosferă care cucerește cititorul și îl face să participe la suferința eroului liric. Felicitări!

Vladislava DIACOV, cl. a III-a (Chișinău). Primele descoperiri mai mult decât poetice, primul entuziasm și primele sentințe răzbat din poeziile trimise la redacție. Succes în continuare!

Alina GUCA, cl. a X-a (Măcărești, Ungheni). Ai intuit un procedeu poetic original, cu multiple semnificații. Realizarea poemului însă lasă de dorit. Oricum, publicăm secvențele care ne-au părut mai reușite. Așteptăm și alte lucrări.

Mădălina VODĂ (Colibași, Cahul), Olga CUCROŞ, cl. a VIII-a (Butești, Glodeni), Victoria LECA, 14 ani (Puhoi, Ialoveni), Ecaterina POPUȘOI (Holercani, Dubăsari), Radu BOTNARU, cl. a V-a (Puhoi, Ialoveni), Laura BUCĂTEL, cl. a V-a (Oniț-

cani, Criuleni) și M. B. (indică concret numele și prenumele tău; Colibași, Cahul). Poezii cursive, pe alocuri ingenioase. Pentru a ne face o impresie mai amplă, ar fi bine să trimită câte un ciclu din 3-5 lucrări.

Ruslana CABURGAN, cl. a IX-a (Bacău). Inconfundabil deja stilul cvasidoc, cu inflexiuni de un lirism debordant.

Danielă MANOLI, cl. a XI-a (Colibași, Cahul). Atât eseul, cât și fragmentul de proză sunt de o mare intensitate, denotă un limbaj elevat și o febrilă lucrare a gândului.

Maria COJOCARU, cl. a X-a (Chișinău). Noi abordări și soluții pentru veșnică problemă a tim-pului, alături de mari gânditori. E o școală bună.

Adriana VDOVICENCO, 14 ani (Puhoi, Ialoveni). Eseul are nerv, parcă ar fi scris cu un cui pe sticlă.

Lucrări interesante, dar care mai necesită efort pentru a fi publicate, ne-au trimis **Cătălina DAVID (Bardar, Ialoveni), Gabriela RACOVITĂ, 16 ani (Glodeni), Mihaela TALPĂ (Bălănești, Nisporeni) și Mădălina LINCOV (Bumbăta, Ungheni).**

Nu numim autorii cu lucrări ocazionale sau modeste, totodată, sfătuindu-i să insiste și să revină.

Vă dorește inspirație și succes

Leo BORDEIANU

FRĂMÂNTARE

De ce scade mierea-n tei?
De ce patru și nu trei?
De ce lună? De ce soare?
Câte râuri fac o mare?

De ce doina e duioasă,
Iar necazul ne apasă?
De ce prietenul trădează
Și doar mama ne veghează?

Îmi mai pun câte-o-ntrebare.
Noaptea, când mă culc, mă doare.
Nu știu mult de ce se-ntâmplă,
Gândul, el mă tot frământă.

Radu BOTNARU, cl. a V-a
Puhoi, Ialoveni

ÎȚI SCRIU

Trec zile, ani și luni de-a rândul,
Cu gândul iar la tine sunt,
Și-n clipe trece jalnic vântul,
În vise – viforul cel crunt.

Îți scriu o filă de poveste,
Să-ți mai aduci aminte când
Şedeam la umbra unei creste,
Cu sufletul în noi cântând.

Când ne-aruncam în vânt cu zorii,
Cu-apusul trist întârziat
Și-n trupuri ne treceau fiorii
Când vremea ne-a înstrăinat.

Ecaterina POPUȘOI
Holercani, Dubăsari

ZÂMBEŞTE

Zâmbește,
Când vrei să strigi de dor!
Zâmbește,
Când vrei să fugi pe-un nor!
Zâmbește,
Când inima-ți e numai zbor!
Zâmbește,
Când vrei să plângi!
Zâmbește,
Totul va fi bine, tu zâmbește!

Olga CUROŞ, 14 ani
Buteşti, Glodeni

COPILĂRIA

Ai fost cândva un copil
Să poate încă mai ești,
Ai fost cândva ca un lac lin,
Ai fost ca în povesti.

Ce bine e mereu să te joci,
Să te scalzi când e soare
Si când e cer înstelat
Să visezi că te faci mare.

Însă, în sfârșit, când vei crește,
Vei vedea că îți lipsește ceva –
Acel basm din poveste
Pe care nu-l vei mai uita.

De ce să-ți pierzi copilăria?
Lucrând mereu și învățând,
Trebuie să ai bucuria
Cât încă mai dăinuiește copilăria.

Vladislava DIACOV, cl. a III-a
L. T. I. Hasdeu, Chișinău

NEMURIRE

Venit-au iarăși doruri grele,
Pe-o aripă de vânt ce stă
să încolțească,
Nimic nu-i mai pur decât iubirea
Când venit-ai cu flori negre
la picioare.
Acum însă, de nimic nu-mi mai pasă,
Se vede o umbră în zare ce stă
să apună,
E atât de trist că pierdut-am
atâtea clipe
Si-acum cerșesc doar una.
Speranța-i încă vie, ce stă
să mai răsară,
Măcar o noapte să te caut,
Ca apoi din cenușă să reînvi din nou,
Să plângă luna pentru noi,
Si noi să plângem luna.

Mădălina VODĂ, 18 ani
Colibași, Cahul

ÎNCEP S-OPIERD PE MAMA

S-a ntunecat. Nu văd pe nimeni,
Doar o lumină-ndepărtată.
Instantaneu ea intervine –
„Ce să fie aceasta oare?!“.

Sporite clipele fugare trec
Și-n bulgărele de lumină
Încerc conturul cunoscut să-l văd.
Ea se apropie de mine.

Mă uit atent. Ceva se întrevede.
E mult mai clar că la-nceput.
„E mama!“, o percep eu limpede,
„Pe mama am recunoscut!“.

Dânsa îmi prepară cafeluță
Cum o făcea de-atâtea ori!
Căci pentru ea rămas-am eu micuța
Ce-i aducea întruna flori!

Apoi urmează-o simplă-mbrătișare.
Și, uite, se îndepărtează...
Încep s-o pierd pe mama-n zare
Si cade-o undă de-ntristare.

Victoria LECA, 14 ani
Puhoi, Ialoveni

CAMARADUL RECE

Alin GROSU, 12 ani
Centrul de Creație pentru Copii
și Adolescenti Speranța, Soroca

UMBRA TA

Sunt singură,
Cântă Chopin.
Parfumul tău
S-a prins de părul meu.
Și acum
M-am îmbolnăvit
Atât de grav,
Sângerează inima mereu,
Poate va ceda...
Închid ochii...
O fracțiune de tacere abisală.
Sunt numai conștiință,
Numai suflet.
Deschid propriul infinit,
Mă cufund în sine
Și te cauți, te cauți
Pe mine
În mine.
Chopin,
Cafeaua rece și
Un ultim nimb de fericire,
Un ultim sunet se prelinge
Pe pleoapa-mi rece
Și mă cuprinde umbra ta
Plină de căldură...

Tatiana BALAN, cl. a X-a
L. T. Ștefan-Vodă, Ștefan-Vodă

NIMENI NU LE-AJUNGE...

Denisa SURUCEANU, 15 ani
L. T. P. Rareș, Soroca

CASTELUL DE CIOCOLATĂ

COT LA DREAPTA
Laurentiu MÎRZA, cl. a X-a
Tipala, Ialoveni

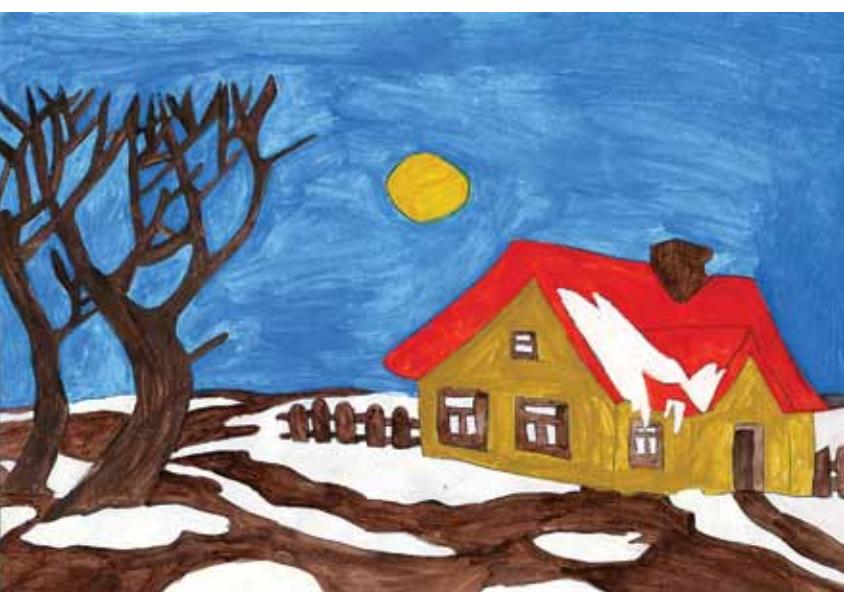
CASĂ CU ACOPERIȘ ROȘU
Ana ADVĂHOVA, cl. a VIII-a
Doina, Cahul

O MÂNĂ DE AJUTOR
Adelina LUNGU, 13 ani
L. T. Gr. Vieru, Briceni

RECHIZITE VORBITOARE
Laura BUCĂȚEL, cl. a V-a
Onițcani, Criuleni

Am cinci ani
Alerg desculță
Belka îmi mușcă călcâiele.
Mâinile plinuțe
Îmi formează un unghi alungit
Perpendicular corpului mânjît.
Căsele se distorsionează,
Copacii sunt giganți,
Rădăcinile – apeducte
Mă leagă de castelul de ciocolată.
Oamenii nu sunt invitați la ceai,
Îți rămâne să înghiți în sec
Să te uiți la turtă dulce,
Să te uiți cu lacrimi în ochi,
Dără de muci pe mână.
Giganții călcă deasupra mea
Mă ascund în scorbură
„Imprumut” alune
La ora 16.00
pe data de 16 iulie

Iulia IAROSLAVSCHI
L. T. S. Haret, Chișinău

Totul era ca înainte,
Rechizitele-adormite.
Si mi-am pus o întrebare
Dac-ar fi că să vorbească,
La elevi să se gândească,
Ce ne-ar spune nouă, oare,
Rechiziteleșcolare?

Laura BUCĂȚEL, cl. a V-a
Onițcani, Criuleni

ÎN EVIDENȚĂ

Mihăela BORDIANU, 15 ani
Duruitoarea Veche, Râșcani

VARIANTĂ POSIBILĂ

Cum ar fi să te naști cuvânt,
Să fii rostit de fiecare,
Să trăiești în carte, în gând,
Sprijinit de-un semn de întrebare?

Un cuvânt lipsit de rimă,
Precum „grajd” sau „codru”.
Un cuvânt sihastru,
Precum culoarea albastră.
Sau poate – monstru.
Un cuvânt egal cu celealte.

Mi-ar plăcea să fiu un cuvânt
Proaspăt rostit și gingăș silabisit,
Cum e cuvântul „frumos”, de exemplu.

Dacă aş fi un cuvânt dintr-o scrisoare de dragoste,
Aş prefera să fiu cuvântul „anonim”,
Să fiu tratat ca un mister,
O taină încă nedeslușită...

Într-o rugăciune, aş vrea să fiu cuvântul „Amin”,
Cel care teleportează ruga
Sus-sus, departe,
În zona păcii și a speranței.

Într-o colindă, aş vrea să fiu cuvântul „ler”,
Să dau un anumit colorit eufonic
Unui refren.

Mi-ar plăcea să fiu un cuvânt-erou,
Să abolesc orice putere a blestemelor,
Un cuvânt ca „foc”, de ce nu?
E mare, roșu și sacru ca un templu.

Dacă aş fi
Un ultim cuvânt al muribundului,
Aş vrea să fiu cuvântul „iartă-mă”.

Alina GUCA, cl. a X-a
L. T. Elada, Măcărești, Ungheni

CLAR DE LUNĂ

Carolina PLĂCINTĂ, cl. a VIII-a
L. T. M. Sadoveanu, Hâncești

CUVÂNTUL

Ce e cuvântul?/Fericire sau trădere./Ură sau consolare Ce e cuvântul?/Dacă în urma lui, uneori doare/Și sufletul în sine moare./Ne învărtim adesea și ne lovim/
De false măști ce zilnic le-nălțăm,/Plecăm, rănim și nu iertăm./De ce, Doamne, răi suntem?.../

Aș vrea să fiu un cuvânt, un cuvânt de care să ale fie dor și celorlalte cuvinte. Iubirea – flacără către nemurire, lumina vieții, înrudirea omului cu Dumnezeu, primăvara sufletului, balsamul inimii. Suntem născuți din iubire! Iubim și vrem să fim iubiți. Clipă când ea te atinge cu fluturarea aripilor ei de mătase este atât de dulce, încât îți îmbată simțurile. Sorbim din dulceața ei fără să ne dăm seama. Mantia iubirii te adăpostește de cele mai toride deșerturi, fulgere și înghețuri și tot ea este cea care oferă splendoare în viață. Este cea care înfruntă destinul, barierele timpului și ale spațiului. Nu are vârste, i se supune întreaga omenire.

Când iubești un om, lași armele jos, renunți la mândrie și plângi alături de el. Când iubești un om, îl sprijini, îi ascultă dorințele, îi hrănești speranțele. Iubirea nu înseamnă perfectiune, înseamnă fericire.

Generații fără număr au vietuit pe pământ, apoi s-au stins ca frunzele toamnei spulberate de vânt. Doar iubirea este eternă. Doar iubirea nu se stingе niciodată. Sufletul are nevoie de iubire la fel cum inima are nevoie de oxigen. Suntem captivi ai acestui sentiment!

— Doamne, și cât e de frumos să iubești!

Doar două lucruri sunt neschimbătoare de la începutul timpului – curgerea apei și neștiutele cărări ale iubirii.

Corina DEMENCIUC, cl. a IX-a
Gimnaziul N. Dabija, Heciu Vechi, Sângerei

MAGIA SĂRBĂTORILOR DE IARNĂ

Iarna este momentul pentru confort, pentru suflet, pentru atingerea unei mâini drăguțe, pentru o discuție lângă foc: este momentul pentru a fi acasă. Magia iernii ne dă posibilitatea să vedem o altă latură a vieții, ne face să simțim din nou dulceața copilăriei, să credem în minuni, să îl aşteptăm pe Moș Crăciun. Iarna este felul naturii de a spune: „Înălță-ți spiritul!”.

Sărbătorile de iarnă sunt o reînviere a sufletelor, perioadă în care încercăm să fim mai buni cu oamenii, darnici, deschiși, luminoși. Bucuria lor nu e în daruri scumpe, ci în lucruri spirituale. Magia sărbătorilor e în unire, unirea familiilor despărțite de necazuri și griji, magia e în iubire, iubirea pe care uităm să o arătăm zilnic celor apropiati. Și, în sfârșit, magia sărbătorilor de iarnă e în mulțumire, credință și slăvirea Nașterii Domnului prin divinele colinde. Sărbătorile de iarnă pentru mine reprezintă o ușă spre un nou eu. Aștept sărbătorile precum o sansă de evadare. Magia lor aduce, prin crăpăturile rupestre ale ființei mele, lumină. Evadez prin crăpăturile sufletului și încerc să dăruiesc lumină celor din jur. E enigmatic spiritul acesta al sărbătorilor de iarnă. Încă nu am reușit să descopăr cum reușește el să reînvie în mine atâta speranță pierdute, să alunge răul din inima mea, să mă apropie de oameni.

Când eram copii, ne lăsam învăluiri de magia sărbătorilor de iarnă în așa fel, încât simțeam cum

toată lumea se transformă. Găseam în brad și în zăpadă bucuria unei schimbări care ne făcea să credem în spiritul Crăciunului. Și astăzi Crăciunul păstrează viața amintirea copilăriei noastre, a aceleia perioade în care priveam totul cu inocență. Când eram mică, în ziua de Crăciun, mă trezeam dis-de-dimineață pentru a pleca cu colindatul și mă întăristam amarnic când mama îmi zicea că e încă devreme și toți gospodarii dorm. Era așa de lungă așteptarea, minutele parcă curgeau mai lent. Și, Doamne, câtă fericire era în sufletul meu când mi se permitea să plec. Nu cunoșteam frigul, chiar dacă troienele erau peste genunchi. Aveam un singur gând, că eu sunt cea care aduc bucurie și zâmbete oamenilor, eu vestesc nașterea lui Iisus.

Focul arde în sobă. Copturile mamei plăcut mirositoare stau gata aranjate pe masa de sărbătoare. Pe geam ard lumânări, luminează galbenele gutui. Satul e cuprins sub o cușmă albăsurie de fum și de zăpadă. Dealurile se simt atât de obosite de atâtia oameni de zăpadă, de atâtea sănii și copii cu obrajii și născutul roșii. Toate aceste elemente și detaliu reprezintă un început. Începutul unei vieți noi, cu speranțe noi, cu dorințe noi, cu credință mai puternică și mai multă bunătate.

Ruslana CABURGAN, cl. a IX-a
Colegiul M. Eminescu, Bacău

abonament

NOI – O PRIVIRE DIN COPILĂRIE SPRE VIITOR

*D*ragă prietene,

NOI este revista care poate vorbi simplu despre lucruri complicate. Citește număr cu număr și viața ta va deveni mai frumoasă și mai interesantă.

Abonându-te la NOI, te asiguri cu un adevărat ghid pe tărâmul creației literare, plastice și fotografice și al autorealizării. Poți miza pe echipa redacțională, pe specialistii asociați și pe toți cititorii care sunt gata să te asculte, să te înțeleagă și să-ți dea un sfat.

Colaborarea noastră este una deschisă — în paginile revistei poți găsi: literatură și spiritualitate, ecologie și investigații tehnice, profesii și probleme psihologice, teatru, muzică și cinema, sport și curiozități...

Revista NOI apare lunar, inclusiv în vacanță mare, fără numere comasate.

Nu ezita să te abonezi pentru următoarele 10 luni ale anului 2018.

Fiecare dintre colegii tăi merită un abonament la revista NOI. Îndeamnă-i să se aboneze!

Ar fi bine ca în fiecare clasă să fie cel puțin un abonament la revista NOI.

Prețul unui abonament pentru 10 luni este de 160 de lei.

Indicele PM 31239.

Abonamentul la revista NOI poate fi perfectat la orice oficiu poștal.

VIAȚA E CA UN JOC

Viața e ca un joc. Ori ești jucătorul, ori ești jucăria. Se întâmplă uneori să fii jucărie. Atunci oamenii își bat joc de tine și doar te folosesc când au nevoie, iar mai apoi, te resping.

Când ești jucătorul, toți te iubesc și te stimează. Unii oameni așteaptă ca să fii doar jucărie.

TREPTE

Taisia TALPĂ, cl. a VIII-a
Bălănești, Nisporeni

Să fim puternici pentru a fi mereu jucători! Nu trebuie să ne lăsăm bătuți și să ajungem jucăria cuiva. Să avem încredere în noi însine și să nu admitem că cineva să fie manipulat.

Corneliu CORNEA, cl. a VI-a
Bumbăta, Ungheni

REVISTA NOI

Revista *NOI* este cea mai interesantă revistă pe care am citit-o vreodată. Ea satisfac cele mai rafinate gusturi. Mereu ne dă o șansă, iar noi trebuie să luăm o decizie corectă și dreaptă.

Această minunată revistă este pentru copii și adolescenți. Ea apare cu sprijinul Ministerului pentru România de Pretutindeni. „Orice așteptare este provizorie, chiar dacă durează toată viață”, spunea Octavian Paler. Revista *NOI* ne ajută și ne luminează drumul vieții. Ne ajută să fim creativi, siguri de sine și ne îmbogățește vocabularul.

În paginile ei găsim desene, poezii, informații pe care le citim cu drag și care sunt foarte interesante. Oricât le-ai citi, niciodată nu obosești. Citiți-o, pentru că ea este prietena noastră. Abonați-vă și veți afla ceva util.

Adriana COZONAC, cl. a VIII-a
Hirova, Călărași

PRIETENIA ADEVĂRATĂ

Am auzit adesea că modul nostru de viață, cu individualismul lui și viteza-i rapidă, a făcut lumea mai singuratică.

Mulți dintre noi trăim și lucrăm în societate, dar foarte greu legăm prietenii adevărate. Aspectele pe care le vedem zilnic sunt ca și picturile din galerie; conversația pe care o auzim este doar un sunet. Poate de aceea site-uri precum: *facebook*, *VK* și *OK* sunt atât de populare astăzi. Ele permit oamenilor să comunice și să devină apropiati, fără să se întâlnească. Mi se pare că opiniile multora despre prietenie s-au schimbat astăzi. Dar ce este prietenia?

Pentru mine prietenia este un sentiment lăuntric, profund, care poate apărea doar ca rezultat al relațiilor reciproce zilnice. Nu poți să-ți cumperi un prieten bun sau să devii cineva pentru el la mișcarea unei baghete magice. Prietenia se naște nu pentru o oră sau o lună, ea este confirmată de acțiuni și de devotament pentru o lungă perioadă de timp. Prieten adevărat este persoana cu care nu ai aceeași părere, însă vă respectați reciproc drepturile la un alt punct de vedere și vă puteți accepta unul pe altul.

Eu sper și cred că în lumea noastră există loc pentru o prietenie adevărată.

Daria POJAR, cl. a VII-a
Viișoara, Ștefan-Vodă

DESPRE GRIGORE VIERU

CHESTIONAR

1. Când ai luat cunoștință pentru prima dată de opera lui Grigore Vieru? Ai descoperit-o de sine stătător sau ajutat de cineva?
2. Numește poezia lui Grigore Vieru pe care ai citit-o pentru prima dată? Ce impresie îți-a produs aceasta?
3. În ce publicație au apărut primele poezii ale lui Grigore Vieru? Cu ce carte a debutat acesta editorial?
4. Care sunt versurile tale preferate din creația poetului? Știi multe titluri pe de rost?
5. Ce operă literară, în opinia ta, îl caracterizează plenar pe Grigore Vieru?
6. Grigore Vieru a fost și un mare patriot. Cunoști meritele sale în acest sens?
7. Cum crezi, e suficient ceea ce se studiază în școală din opera lui Grigore Vieru?
8. Ai știut că Grigore Vieru a activat în calitate de redactor la revista NOI (Scânteia leninistă)? În ce an?
9. Cu opera cărui poet din literatura română sau cea universală crezi că are afinități opera lui Grigore Vieru?
10. Care dintre afirmațiile lui Grigore Vieru îți pare mai actuală ca oricând?
11. Comentează spusele lui Valeriu Matei: *Vieru va rămâne pentru totdeauna cu acel mănuuchi al său de poeme nemuritoare în spiritualitatea noastră națională și universală.*

AMINTIRI ÎNRĂMATE

*F*otografiile și albumul foto sunt puncte de legătură din trecut spre viitor. Însă fiecare dintre noi este original în păstrarea amintirilor peste ani, are gusturi și perspective diferite cu referire la arta fotografică. Ne bucură faptul că cititorii noștri nu au ezitat să ne facă confidențe despre amintirile lor înrămate, răspunzând la chestionarul din nr. 11, 2017.

2. Cel mai des pozează alături de mine prietenii și colegii mei, deoarece ne dorim cu toții să imortalizăm frumoasele momente ale adolescenței.
7. Am un aparat foto nu prea performant, dar mai des fac poze cu telefonul mobil, deoarece îl am mereu la îndemâna.
13. Afirmația lui Ansel Adams sugerează ideea că o fotografie nu o facem, ci o creăm. Multe persoane pot captura imagini asemănătoare, însă ele se deosebesc prin unghiul de fotografiere, perspectiva de lucru și viziunea autorului.

**Cristina CODĂ, cl. a VIII-a
Puhoi, Ialoveni**

1. Îmi place mult atât să pozez, cât și să fac fotografii.
3. Prefer să pozez pe fundalul naturii.
4. Niciodată nu am rupt nici o fotografie.
10. Am o fotografie pe perete, în camera mea. Este o poză dragă mie, în care sunt alături de verișoara mea.
12. Obișnuiesc să privesc fotografii din ziarele mai vechi. Ele au un farmec aparte, te cheamă să le ghișești povestile și să le retrăiești, interpretându-le.

**Anastasia BLÂNDU, cl. a VII-a
Clocușna, Ocnița**

2. Adesea pozez cu persoanele dragi sufletului meu: prieteni, profesori, și când am ocazia – cu mama!
4. A fost și aşa ceva, desigur într-un acces de furie, inima mi s-a făcut bucăți și fotografia din mâna la fel.
5. Avem în casă un album de familie – unul dintre lucrurile care ne

adună și ne măngâie ori de câte ori suntem rătăciți și dezolați.

8. Îmi plac fotografiile de demult, deoarece ele ne permit să cunoaștem oamenii de atunci, cu trăirile lor, care mi se pare că erau mai sincere decât acum.
9. Nu știu care este cea mai veche poză, deoarece multe dintre ele nu sunt date, dar preferata mea este cea în care tata pozează pe la vreo doi-trei anișori, alături de un harburz enorm.

11. Fiecare dintre ele are negreșit unicitate. Personal însă pledez pentru fotografiile alb-negru, deoarece ele mă ajută să mă concentrez mai bine asupra persoanei, a sufletului, a trăsăturilor abia sesizabile. În timp ce în fotografiile color atenția îmi este distrasă de culori, involuntar dând atenție ambalașului, nu conținutului.

13. Cred că o fotografie bine realizată este un secret despre un secret. Cu cât îți spune mai puțin, cu atât e mai valoroasă. Modul în care o creezi face diferență.

**Veronica ROȘCA, cl. a XII-a
Colibași, Cahul**

8. Îmi plac fotografiile de demult. Ele redau o altă viață, alte concepții, ne ajută să înțelegem trecutul, dar și să prețuim prezentul.
9. Cea mai veche fotografie a mea este cu bunica și bunicul meu.
10. Cu regret, în casă nu avem nici o fotografie pe perete.
13. O fotografie bună este o adevarată artă, ea se realizează foarte dificil, cercetând, având un ochi pregătit și o viziune aparte despre lume.

**Vladalina STAN, cl. a VII-a
Clocușna, Ocnița**

Vasile SPINEI

Poet și publicist. Născut pe 15 octombrie 1948, în Bădiceni, Soroca. A absolvit în 1971 Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Filologie, Secția Ziaristică. Activează la ziarele naționale *Tinerimea Moldovei*, *Moldova socialistă*, *Viața satului și la U.S.M.*

Volume de haiku și senryū (în română-engleză): *Surâsul călugărului*, 1996; *Nu-mă-uită*, 2000; *Băndeșteea tăcerii*, 2002; *Poeme în alb-negru*, 2003; *Păsări și stânci*, 2005; *Nimic despre iarnă*, 2010; *Fratele meu, fluturele*, 2011; *Gardul de măceșii*, 2017.

Volume de versuri: *Teamă de semn rău*, 1993; *Scut de zăpadă*, 1994; *Vadul cu siguranțele arse*, 2000.

Este membru al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, al Uniunii Jurnaliștilor din Republica Moldova și al Societății de Haiku din Constanța, România.

SUB VIȘIN, ÎN PLOAIE

focuri în câmpie
de sus
țipătul cocorilor

brumă pe șaua calului...
departe
luna

costișă abruptă –
ajutând caii
cărăușul

coji de cartofi
aproape străvezii –
neuitată foametea

prima întrebare
a bunicului:
Ai adăpat calul?

între ghimpi de măces –
cuibul
păsării necunoscute

la vie
doar coliba –
fudulă sperietoarea

părții prin omăt.
eu le zic labirint,
tata – tranșee

se-ncheie vara
nici un țânțar nu m-a înțepat –
oare de ce?

ferfeniță
pe aripa morii de vânt
un zmeu de hârtie

zumzet de albine
și miros de lavandă –
țăranul rămâne sobru

am tot amânat
să vedem casa furnicilor
azi – niciuna

gonind spre casă
în stepă cu licurici –
călărețul

an de an
explozia speranțelor –
zi de absolvire

printre nori
fereastra albastră
a primăverii

graurii cu vestea
cea mare –
crătura aburește

cu coronițe
de mătasea-broaștei
vacile în baltă

la cules de căpsune –
le-au gustat mai întâi
greierii

la oraș,
își ascunde palmele –
țărâna de sub unghii

zi ploioasă
ulița satului
luminată de salcâmi

doi puișori
nu au încăput la cald –
se urcă pe cloșcă

în tot orașul
nici o fată crispată –
a înflorit teiul

din drumetii
la casa părintească –
bobocei în poartă

în loc de lacăt
varga de salcie
cu mătișori

Violeta ZABULICĂ

de jur-împrejur
gardul de măcești –
florile-s pentru hoți

vrabia
savurează firimitura
pisica moțăie

misterios stejarul
care mi-a cunoscut
străbunii

miros de lapte
proaspăt muls...
foșnetul nucului de-acasă

ugere pline –
în frunte vacile cu viței
acasă

desculț,
semănând căldură
în urma plugului

oprindu-se din semănat
tata admiră
florile de corn

sub vișin, în ploie,
calul
nins cu petale

ploie cu rugină –
s-o fi defectat ceva
în ceruri?

față solemnă a tatei –
a dat în spic
grâul!

primii stropi de ploie
ridică praful...
miros de hambar

pe roata căruței
înglodate albe
petale de mac

adorm legănat
de valuri între lac
și lanul de secară

în lanul de grâu
mai înalte
spicele goale

avântat în cer șoimul
sprijinit în sapă
țăranul

o pălărie
înfiptă-n coada furcii
acoperă luna

adun fânul
brazda cu nu-mă-uita
o las feciorului

ploie ciobănească
printre coloanele
fumului de la case

bunica adoarme –
fusul devine jucăria
mâțului

școala
nici nu se vede
de unde-o fi acest miros de
cretă?

poză retro –
bunica de veghe
lângă ceaunul cu lapte

neanunțat,
vin acasă... măicuța
mă aşteaptă la poartă

curtea copilăriei
fără nuc și fără leagăn –
doar vântul

ȘCOALA DIN VIITOR

*C*u un ghiozdan plin de cărți și caiete, atent la creația ce lasă urme pe tablă, astăzi toți copiii își doresc un singur lucru – un sistem de învățământ și o școală modernă, la care să vină cu plăcere. În ultimul timp tot mai mult se vorbește despre școala viitorului, care, de fapt, în multe țări deja nu mai este un vis. Îndemnată de curiozitate, am rugat elevii claselor a VI-a și a VIII-a din Tibirica, Călărași, să-și imagineze cum arată școala viitorului.

Maria CORCODEL, cl. a VI-a:
În primul rând este vorba de o școală în care copilul își exprimă liber punctul de vedere și se bucură de drepturile sale. Clasele sunt dotate cu calculatoare, la care elevii au acces nelimitat.

Rustam MOROȘAN, cl. a VI-a:
Școala viitorului nu se bazează pe manuale, ci doar pe laptopuri sau tablete. Eu cred că o astfel de metodă de învățământ poate spori interesul pentru studii.

Iurie SPRINCEAN, cl. a VI-a:
În curând vor apărea tot mai multe școli moderne: cu table interactive, cu sisteme de alarmă și clase amenajate modern și bine încălzite.

Mihaela FĂRÂMĂ, cl. a VI-a:
Va fi modernă și va oferi elevului

toate condițiile necesare. Neapărat o astfel de instituție va fi dotată cu ascensor, cu dulapuri pentru fiecare, cu bănci moderne, în care să stea doar câte un copil.

Vasile MOTRICALĂ, cl. a VI-a:
Școala viitorului se bazează pe tehnologia modernă. Astfel, elevii nu sunt nevoiți să ducă rucsacurile grele în spate, având în mână doar un mic dispozitiv – o tabletă sau alt gadget.

Ion TRICOLICI, cl. a VI-a:
Este vorba de o școală modernă, conectată la rețea wi-fi, cu o sală mare de lectură, în care să avem acces și la literatură on-line.

Sergiu COJOCARI, cl. a VIII-a:
În școala viitorului predomină o atmosferă degajată. Elevilor li se

pun la dispoziție reviste și jocuri distractive pentru a înțelege mai bine temele. E mult mai interesant, dar și mai simplu să înțelegi o reacție chimică, de exemplu, într-un laborator dotat cu toate cele necesare, decât să-ți fie explicată prin formule cu creație pe tablă.

Viorica POPA, cl. a VIII-a: O școală fără caiete și cărți, fără multe restricții, cu psiholog la căre poți apela oricând. Pe lângă multe alte comodități, cum ar fi cantinele cu autoservire, elevii din școala viitorului dispun de carduri personale, executând cu ele diverse operații.

Pentru NOI – Valeria PRODAN
Tibirica, Călărași

PURGATORIUL IERTĂRII

*P*ă nu mergi niciodată la culcare și să nu te apuce niciodată așa fințitul fără a-ți cere iertare sau a ierta pe cineva, ne spun cărțile sfinte. Iertarea te va elibera de emoțiile și energiile negative, iertarea te va face mai frumos la chip și la suflet. Uitând greșelile altora, va fi sănătos și sufletul, și trupul tău. Atunci când te vei simți bolnav, să nu mergi imediat la medic, ci să meditezi asupra faptelor tale și să te gândești dacă nu cumva ai uitat pe cineva să ierți sau să-ți ceri iertare. Adu-ți amine cuvintele rugăciunii *Tatăl nostru: Să ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșitilor noștri și vei înțelege că iertarea va aduce libertate sufletului tău*. Cât de frumos înțeleg iertarea, ne spun elevii de la Gimnaziul Cerlina, Soroca.

Iertarea este înțelegere. Iertarea este conștientizarea faptului că și tu poți găsi, iar cineva te poate pedepsii sau ierta.

Andrei ZĂMBREANU, cl. a VI-a:
Înțeleg iertarea ca fiind împăcați cu toată lumea, dar și cu noi însine, trebuie să iertăm și să ne înțelegem cu toții. De aceea, eu cred că iertarea este o luptă intensă cu faptele rele, dar și cu conștiința noastră.

Radu NEGRU, cl. a VII-a: Iertarea, în viziunea mea, este atunci când mama înainte de somn îmi spune o vorbă caldă și mă adoră me cu vocea ei blândă.

Constantin PAŞA, cl. a VII-a:
Consider iertarea ca fiind o acțiune de eliberare a sufletului. Sunt lucruri care îți pare că nu pot fi ui-

tate. Însă dacă ierți, din toată iniția ta, parcă te eliberezi de o greutate.

Ionela PAŞA, cl. a VII-a: Viața este foarte scurtă. Pentru a ajunge la finele ei împăcați cu toată lumea, dar și cu noi însine, trebuie să iertăm și să ne înțelegem cu toții. De aceea, eu cred că iertarea este o luptă intensă cu faptele rele, dar și cu conștiința noastră.

Elena GANGĂ, cl. a VII-a: A ierta înseamnă a deveni prieten bun cu cel care îți-a greșit.

Pentru NOI – Olesea COSOI
Cerlina, Soroca

Andreea SICERSCHI, cl. a VI-a:
Iertarea este acel lucru pe care îl faci atunci când cineva îți-a greșit, aceasta înseamnă și da uitării faptele urăte ale persoanei date. La fel, iertarea poți să o faci și tu cu tine însuți.

Gheorghe TUCHILA, cl. a VI-a:
Odată ce îți-ai recunoscut greșeala, în fața persoanei pe care ai afectat-o, înseamnă că vei primi iertarea ei.

Georgeta GLIJIN, cl. a VI-a:
Pentru mine iertarea înseamnă și da o șansă unui om. Chiar dacă faptele rele îți-ai amărât sufletul, trebuie să uiți și să ierți.

Valentina ŢUBCO, cl. a VI-a:

ÎMPREUNĂ ÎN VIAȚĂ!

Complexul de Servicii Sociale pentru copii și tineri aflați în dificultate ÎMPREUNĂ este locul unde oamenii buni înlătăresc oamenii dragi. Educatorii sunt oamenii cu care copiii își împărtășesc bucuriile și necazurile.

Denumirea centrului înseamnă cei maturi împreună cu cei mici, frații împreună cu surorile, împreună la școală, împreună în societate, împreună în viață. Această instituție din orașul Cahul, unică de acest fel în Republica Moldova, în 2005 a fost reorganizată, iar din 2009 poartă denumirea de mai sus. Ea are în componență să trei unități: Centrul de Plasament Temporal Pentru Copii de 7-16 ani; Centrul de Plasament Pentru Tineri *Casa Mea*, unde trăiesc copii orfani după clasa a IX-a, care își fac studiile la școli profesionale, colegii, sau munca, dar nu au loc de trai; Centrul de zi (ateliere vocaționale): prelucrarea lemnului, croitorie, informatică, culinărie, apicultură. Recent, ea a fost renovată (renovarea propriu-zisă, construcția, amenajarea, dotarea atelierelor, dotarea sălii de sport) cu suportul *Every Child* din Marea Britanie.

Complexul ÎMPREUNĂ prestează servicii de găzduire, asistență socială și psihopedagogică, alimentare, asistență medicală, integrare, reintegrare în familiile. Pe lângă faptul că beneficiază de grijă și susținere, copiii învață să gestioneze banii, indemnizațiile de stat. De asemenea, învață să se integreze bine în societate, să pregătească bucate și să se orienteze în diverse situații. Directorul și sufletul acestui complex este doamna Emilia Mocanu, care activează de 47 de ani spre binele copiilor cu probleme și deficiențe. Ea nu ezită să le ofere încurajare, grijă, dragoste, încredere și susținere.

Despre rolul centrului în viață lor ne-au vorbit mai mulți copii. Atât doar că ne-au rugat să nu publicăm numele lor deplin, doar inițialele.

Ce aveți aici și nu ați avut anterior?

V. C.: Avem de toate, mâncare, haine, căldură, prieteni.

N. V.: Să-mi vizitez mai des părinții.

Cu ce vă ocupați pe parcursul zilei?

DUPĂ ULTIMA ORĂ

Ce ați învățat la centru?

V. C.: Învățăm să fim oameni buni, să ne ajutăm reciproc.

Ce vă doriți cel mai mult?

I. V.: Vreau acasă... Nu am fost de nouă ani. Aici e bine, dar nimic nu ne poate înlocui părinții.

D. C.: Participăm la diferite activități.

I. A.: De cele mai multe ori citesc.

L. C.: Jucăm fotbal.

S. M.: Evoluăm la concerte, frecventăm diverse cercuri.

Mircea ANDREI

Cât de des mergeți acasă?

N. V.: Noi nu mergem acasă la rude. Fratele meu vrea să-și facă o casă și apoi să mă ia la el. Iar rudele nu ne pot înlocui familia.

V. O.: Plecăm, dar ne-am dori să mergem mai des.

I. P.: Eu plec doar sămbăta și duminica.

Ce performanțe ați obținut aici?

V. O.: Ne-am îmbunătățit notele, avem înțelegere din partea educatorilor.

Ce înseamnă pentru voi doamna directoare?

V. O.: Ea luptă pentru că noi să avem totul la timp.

V. C.: Ne este și mamă, și tată, ne înlocuiește familia. E bună, înțelegătoare.

V. C.: Ne învață să fim oameni.

Care este cel mai mare vis al vostru?

I. P.: Să mergem mai des acasă.

S. M.: Să devin mecanic auto.

D. D.: Ne-am dori să mergem mai mult la tabere.

Pentru NOI – Marcela TUȘCA
Cahul

VENI, VIDI, VICI

ETAPA a V-a

I. Subliniați și corectați greșelile din enunțul de mai jos:

Sportivul nostru mi-a spus: „Necătând că sunt foarte ocupat, m-am stăruit mult, deaceea mi-ar place să trec în a doilea tur și să continuu lupta pentru medalie, cu atât m-ai mult că nu toți participanții au o pregătire mai superioară ca mine și nu-mi fac careva probleme”.

II. Utilizați în propoziții următoarele cuvinte:

Evaluă – evoluă; integră – integral; efectiv – eficient; încrezut – încredințat; interesat – cointeresat.

III. Numiți autorul și poezia din care fac parte versurile de mai jos. Identificați toate figurile de stil.

*Răsare luna, -mi bate drept în față
Un rai din basme văd printre pleoape,
Pe câmpi un val de argintie ceată,
Sclipiri pe cer, văpăie peste ape...*

IV. Comentați într-un microeseu afirmația lui G. Călinescu: *Eminescu – poet național.*

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa a II-a:

I. *Proprietar* – cuvânt derivat prin sufixare. De la rădăcina *propriet* se formează cuvintele *proprietasă, proprietăresc, proprietărime, proprietăras* – prin sufixare;

desproprietări, desproprietărit, desproprietărire, împroprietări, împroprietărire, împroprietărend – derivare mixtă (prefixare-sufixare).

Creație – cuvânt derivat prin sufixare. De la rădăcina *cre* se pot forma derivatele *creare, creator, creativ, creativitate, creând* – prin sufixare;

recreat, recreație, recreativ, recreând, necreat, necreativ (prefixare-sufixare).

II.1. *Am finisat* (*am finalizat, am terminat*) lectura acestui roman.

2. Te aștept la *ora doisprezece* (*ora douăsprezece*).

3. Mi-a plăcut cartea *care* (*pe care*) mi-ai recomandat-o.

4. Mama merge la *servicii* (*serviciu*) în fiecare dimineață.

5. Cunoști *careva* (*anumite, unele*) informații despre acest eveniment.

6. Profesoara *vroia să scrim* (*voia să scriem*) corect în caiete.

7. *Datorită* (*din cauza*) ploii am întârziat la școală.

8. Nici *într-un* (*în nici un*) caz nu *voi lipsi* (*absenta*) de la această adunare.

III. Imaginea vizuală *Covoare galbene și roșii* denotă nuanțele splendide ale peisajului toamnic, creând o multitudine de emoții și sentimente de admirație și încântare. *Frunzele galbene și roșii* valsează mirific în adierea vântului de toamnă, încălzind pământul cu o plăpumă multicoloră. Atmosfera argintie a toamnei (*trecouri de argint în valuri*), ceață, bruma, transpun cadrul naturii într-o stare de mister. În acest context, spiritul uman devine bulversat, dar și entuziasmat de frumusețea anotimpului.

Alina PLEȘCO
Orhei

IV. După părerea mea, alegerea de a urma o carieră jurnalistică este una ce presupune multă responsabilitate și multă implicare, uneori, mai multă decât poți crede că poate da totă ființa ta.

Atunci când va veni timpul să-mi aleg o profesie, probabil, o voi alege pe cea de jurnalist, în cazul în care viața nu îmi va rezerva altceva. Aș opta pentru ea, deoarece în zilele noastre, această profesie este extrem de solicitată, plină de dinamism și provocări, care nu ezită să apară în fiecare moment, ceea ce îmi place și mă incită. Totodată, profesia de jurnalist necesită și o doză mare de curaj. Trebuie să ai caracter și personalitate, să îți placă ceea ce faci, pentru că aceasta te poate face un exemplu demn de urmat pentru ceilalți.

Jurnalismul nu este deloc ușor, fiindcă trebuie să ai capacitatea de a face față situațiilor neprevăzute, să te menții mereu pe poziție, chiar și atunci când ești respins, îmbrâncit, agresat, lucru pe care cred că-l voi putea face cu demnitate.

În concluzie, cred că, dacă voi alege să fac jurnalism, va trebui, în primul rând, să îmi placă ceea ce voi face și, mai ales, să mă fac cea mai bună prietenă cu pasiunea, dăruirea de sine și curajul.

Taisia TALPĂ, cl. a VIII-a
Bălănești, Nisporeni

Continuare în pag. 24

Rubrică susținută de Larisa BOGDEA, doctor în biologie

SOL LUCET OMNIBUS

ETAPA a V-a

1. De ce zgometul produs de unele insecte, în zbor, are tonalități diferite?

2. Care sunt plantele în cazul cărora se poate vorbi de un „somn estival”?

3. Explicați succint bunurile și serviciile ecosistemelor pentru om și natură.

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Dragi participanți la concursul *Sol Lucet Omnibus*, vă rog mult să nu vă rezumăți la acțiunea de căutare și copiere a informației, ci s-o citiți atent, după care să extrageți, să analizați și să formulați răspunsul la întrebare.

Răspunsurile corecte la etapa a II-a:

1. Unul dintre cei mai îscușiți vânători care își folosește limba ca armă de vânătoare este cameleonul. Mecanismul acestui fenomen de cele mai multe ori este descris greșit. Cameleonul își folosește limba pentru a prinde prada. Spre deosebire de broaște, totuși, cameleonul nu are o limbă lipicioasă, dar suge prada ca un vid. Pe vârful limbii sale se află un mușchi ce se contractează și produce o cavitate cu presiune negativă, care prinde prada și produce falsă impresie de a fi lipită de limba prădătorului. Printre alți vânători care au ca armă limbă sunt broaștele, unele specii de șopărle și furnicarul.

Furnicarul (*Anteaterii*) este un carnivor, care se hrănește cu termite și furnici sau viermi. El ajunge la pradă cu ghearele sale puternice. În gura lui alungită sunt până la optsprezece centimetri lungime și plăci de corn în loc de dinți. Limba sa este, de asemenea, lungă și lipicioasă, cu care capturează insectele.

2. Această întrebare presupune două aspecte: unul ţine de baza materială, iar cel de al doilea de necesitatea și utilitatea culorii și miroslorui.

Miroslul florilor este produs de anumite uleiuri esențiale (eterice), care se găsesc în petale. Aceste uleiuri sunt secrete de plantă, fiind niște substanțe complexe. În anumite condiții, acestea se distrug sau se descompun, formându-se un ulei

volatil, ceea ce înseamnă că acesta se evaporă, și atunci oamenii sau animalele le simt aroma. Compoziții chimice din uleiul volatil fac ca miroslul plantelor să fie diferit. Aceste combinații produc miroslurile specifice.

Ce le oferă florilor culoarea? Pigmenții care le furnizează culorile mov, roșu, albastru, purpuriu și violet sunt antocianine. Alte culori, precum galbenul, portocaliu, se datorează carotenoizilor și verdele, clorofilei. Acești pigmenți se află în organitele celulare numite plastide.

În lumea plantelor miroslul ajută la realizarea unuia dintre cele mai importante procese din natură, și anume la reproducere. Miroslul plăcut al florilor are rolul de a atrage animalele polenizatoare (insectele și liliecii). Odată intrate în contact cu florile bine mirosoitoare, acestea transportă polenul preluat de pe anterele staminelor la stigmatul altor flori, făcând posibilă fecundarea. Majoritatea insectelor preferă miroslul plăcut, aşa că și florile se întrec, zi și noapte, în arome și miresme, care să le atragă. Spre exemplu, unele plante nocturne, ca regina-noptii (*Nicotiana*) sau noptița (*Mirabilis jalapa*), atrag fluturii nocturni, cu un parfum foarte plăcut și culori deschise. Există însă și flori cu mirosluri mai puțin plăcute pentru om, dar care au nevoie de perpetuarea speciei lor. În acest caz există insecte atrase de miroslul urât, cum ar fi muștele, care preferă miroslul respingător al florii de steaua-șerifului (*Stapelia*).

Toate punctele, liniile și nuanțele cromatice de la marginea sau din interiorul petalelor sunt prezente pentru atragerea insectelor polenizatoare. Dezvoltarea florilor a avut loc în paralel cu cea a insectelor, de aceea fiecare plantă are specia sau doar câteva specii de animale polenizatoare.

3. Se cunoaște faptul că până în prezent au fost descrise aproximativ 1,7-1,8 milioane de specii de animale, dar oamenii de știință sunt convinși că numărul lor real este mult mai mare; de altfel, nu trece nici o săptămână fără ca reviste științifice din diferite colțuri ale lumii să nu publice descrieri de noi specii de plante și de animale (mai ales nevertebrate, dar nici lista vertebratelor nu este închisă). De asemenea, se cunoaște că diversitatea mare a speciilor duce la creșterea atât a rezistenței, cât și a productivității. Speciile de plante, animale,

Continuare în pag. 24

LITERATURA PRESUPUNE ÎNĂLTIMI ȘI ORIZONTURI MEREU DESCHESE

DE VORBĂ CU SCRITORUL LEO BUTNARU

Poetul, prozatorul, traducătorul și eseistul Leo Butnaru s-a născut la 5 ianuarie 1949 în satul Negureni, raionul Telenesti. În 1972 a absolvit Facultatea de Jurnalism și Filologie a Universității de Stat din Chișinău. A activat în presă periodică la ziarul *Tinerimea Moldovei*, săptămânalul *Literatura și arta*, revista *Moldova*. Debutează în 1976 cu placheta de versuri *Aripă în lumină* și tot în acest an devine membru al Uniunii Scriitorilor din Uniunea Sovietică. În perioada 1990-1993 a fost vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova. Din 1993 este membru al Uniunii Scriitorilor din România, iar din octombrie 2013 – președinte al Filialei Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România și membru al Consiliului acestei instituții. Creația sa a fost apreciată de nenumărate ori cu premii ale Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova și ale Uniunii Scriitorilor din România, inclusiv Marele Premiu și Cununa de Lauri la Turnirul de Poezie de la Neptun-Mangalia în 2016.

— Domnule Leo Butnaru, sunteți cunoscut ca un reputat poet, prozator, eseist, traducător, autor de jurnale și dialoguri. Ați publicat un mare număr de cărți. Ele au apărut la Chișinău, Iași, București, Alba Iulia, Cluj, Timișoara, Madrid, Moscova, Ruse (Bulgaria), Paris, Nis (Serbia) și Kazan (Tatarstan). Ce nu ați reușit încă să faceți, ca scriitor?

— Nu am reușit să fiu mai... Tânăr, când a venit democrația, libertatea. Aș fi dorit să mai fac vreo facultate-două, ceea ce în URSS nu se prea admitea. Aș fi vrut să cunoșc câteva din mariile universități din lume, dar și celebre biblioteci. Aș fi vrut să studiez mai temeinic cele câteva limbi pe care le vorbesc și din care traduc.

În fine, sper să realizez, totuși, ceea ce nu am reușit încă să fac. Numai că omul râvnește să facă tot alte și alte lucruri în mai deplina facere de sine... Prin urmare, reușita deplină, mulțumirea de sine ar fi ca și cum exclude. Pentru că o împlinire de dorințe presupune apariția orizonturilor mișcătoare, în perspectivă, a altor dorințe, scopuri...

Fotografie din arhiva personală

— Ați fost distins cu mai multe premii. La care dintre ele țineți cel mai mult și care vă reprezintă plenar?

— Cred că, în ce mă privește, juriile nu au fost doar generoase, ci și obiective. În la majoritatea distinctionselor care mi s-au acordat, dar, toate, încadrate între cea din 1992, Premiul revistei *Luceafărul* din București, și Cununa de Lauri de la Tomis în Turnirul Poetilor Români, 2016. Sigur, aș fi... ne-recunoscător dacă nu aș aminti de mai multe premii ale Uniunii Scriitorilor din România, de Premiul Național al Republiei Moldova, de cel al Ministerului Culturii, de altele. Iar cel mai așteptat premiu ar fi, totuși, o carte nouă, care să se alinieze celor mai bune de care am fost în stare. Sau – de ce nu? – să ridice stacheta. Pentru că, sub aspect valoric, literatura presupune înăltimi și orizonturi mereu deschise.

— Dacă voi parafraza un titlu de carte care v-a apărut chiar în anul curent, spunând că vă place să fiți și călător în Țara Piticilor, ce ne spuneți despre Leo Butnaru, scriitor al copiilor și, în genere, cum apreciați actuala literatură pentru copii?

— Am scris și cărți pentru cei mici, pornite ca și cum din fascinația și reverberațiile de ecou, în timp și în suflet, ale propriei mele copilării, căreia, de altfel, i-am dedicat și romanul memorialistic *Copil la ruși*, care a avut două ediții la București. Iar cea mai recentă înfățișare a mea în fața cititorilor – ascultătorilor preșcolari și elevi în primele clase e poemul *Călător în Țara Piticilor*, lansat de Editura Junimea din Iași, unde, de altfel, sper ca în 2018 să-mi apară un amplu florilegiu de ghicitori.

Cum apreciez actuala literatură pentru copii? Suntem buni și bogăți, odată ce avem poeți ca Vasile Romanciuc și Arcadie Suceveanu care, sunt sigur, fericesc mii și mii de copii cu fiecare carte nouă pe care o publică.

— Vestitul Fănuș Neagu, în prezentarea cărții *Gladiatorul de destine*, pe care ați semnat-o în 1998, scria: *Leo Butnaru este un diavol cu barbă care scapă din copite de sidef la mijloc de rău și de bine (...)* Se vrea gladiator de destine, dar nu știe să și-l păzească pe al său, ceea ce înseamnă că este un poet adevărat. Poetul Leo Butnaru nu știe să-și păzească destinul?

— Îi mulțumesc destinului că mi-a oferit ocazia să mă cflu de multe ori în dialog cu fascinantul Fănuș Neagu, care mi-a dăruit prietenia sa. El mi-a adresat o metaforă-portret memorabilă, cum a făcut-o și cu alți colegi în cărțile sale cu prietenii. O metaforă cu subtexte, cu taină, pe care eu nu doresc să încerc să o diseca, pentru să nu-i spulbera farmecul, poezia sui generis.

Din alt unghi de apreciere, trebuie spus că, în genere, artiștii, creatorii de artă nu se prea gândesc să-și protejeze cumva în mod deosebit destinul, de regulă ei trăind intens clipa, ziua, anul, anii. Dar, vorba anticilor: arta cere jertfe.

— În 2013, ați fost ales președinte al Filialei Chișinău a Uniunii Scriitorilor din România. Cum colaborează această filială cu comunitatea scriitoricească din dreapta Prutului? Oare nu e mai bine ca întreaga Uniune a Scriitorilor din Republica Moldova să fie o filială a Uniunii Scriitorilor din România, căci ne leagă aceeași limbă și avem aceleași scopuri?

— Filiala Chișinău este parte integrantă a USSR și trăiește cu întreaga intensitate a acesteia, inclusiv prin manifestările de genul Festivalului București-Chișinău, ce are genericul *Două state – o singură literatură*. Deja mai mulți scriitori din stânga Prutului sunt receptați ca unii dintre cei mai buni în întreg spațiul literar românesc. În ce privește „totalitatea”, ea ar fi bună dacă ar oferi, de asemenea integral, calitatea. Adică, nici chiar toti scriitorii din România nu fac parte din USSR, comisia de validare a căreia veghează la nivele și balanțe. Dar cei mai buni au ușile și brațele deschise pentru a intra în această prestigioasă instituție care este una a unității noastre naționale.

— Din ce trăiesc azi poetii și prozatorii, dacă ei nu primesc onorariu pentru texte publicate, în plus – plătesc tipografia la fiecare ediție, iar cititorii au cam uitat drumul la librărie?

— Să nu se creadă că, în comunism, cei mai mulți scriitori trăiau din munca literară. Nici pe de parte. Astăzi, eu unul îi admir pe colegii care își pot asigura o existență decentă prin activități seriouse, fructuoase. Adevarat, o parte din reviste nu plătesc onorarii, dar e bine că, o altă parte, a celor mai bune publicații, o fac. În cazul scriitorilor, autorilor de valoare, de care nu se pot lipsi. Apoi nu toti scriitorii își publică volumele în regie proprie, adică și pe cheltuieli personale. Iarăși cei mai buni sunt solicitați și publicați de edituri prestigioase. Aceasta însă nu înseamnă că situația ar fi una roz. E și multă tristețe, deceptie în domeniul, să zic așa. A trăi și a crea, inclusiv literatură, înseamnă și acumula experiență. Să sperăm, și acumularea unui gen de experiență care ar educa cititorul, l-ar reduce în librării.

— Ce note lău elevul Leo Butnaru?

— Mi s-a întâmplat să învăț în mai multe școli, inclusiv în Școală Nr. 11 din Chișinău *Ion Creangă*. Astfel că, în diferite clase, în diferite școli notele erau oarecum altele. Însă, în final, am încheiat școală medie cu medalie, întâmplându-se că, în iunie 1967, chiar în seara-dimineața absolvenților, să vin la Chișinău, invitat la o întrunire unională a tinerilor scriitori. Coincidență, ce mai! Încă nu aveam buletin de identitate, astfel că, la hotel (în minte, pe strada Panfilov, nr. 8!; primul hotel din viața mea, nu?), la recepție, că... act de identitate

am prezentat atestatul cu înscris strălucitor (ca pentru eminent) și medalia. Receptionera m-a lăudat și mi-a dat cheia de la cameră. Atunci m-am convins cievea, printre-un exemplu concret, că a învăța bine înseamnă totuși ceva!

— Ce pasiuni aveați când erați adolescent?

— Depinde la ce perioadă de vîrstă fragedă, să zic așa, ne referim. Pentru că, să ne amintim, Organizația Mondială a Sănătății definește adolescența ca fiind perioada dintre 10 și 19 ani, dar în unele țări occidentale se consideră că adolescența începe între 14 și 18 ani la fete și 12 și 14 ani la băieți, terminându-se în jurul vîrstei de 19-21 de ani. Prin urmare, mă voi referi la perioada de 12-15 ani, jalonarea de 15 fiind cea la care m-am desprins de pragul casei părintești și am plecat să-mi urmez studiile în lumea mare. De fapt, cu această vîrstă se încheie și narativnea din carte mea de memorii din adâncă junete *Copil la ruși*. În ea povestesc amănunțit ce și cum. Aici însă, scurtissim, pot spune că pe atunci pictam, încercam să sculptez, confectionam măști *papier mâché*, dansam, cântam la un instrument muzical, jucam teatru (școlar), eram moderator la concertele elevilor... Probabil că, dintru început, Cel de Sus mă menise artelor și, dacă în apropiere de comuna mea, Negureni, ar fi existat vreo școală de arte plastice sau de muzică, nu se știe de nu mergeam pe o altă cale a Muzelor. Și nu este exclus că, în pictură, sculptură, în muzică să prefer de asemenea modernitatea descinsă din avangardism, preluând de la acesta tot ce e mai bun, precum cred că am făcut-o în poezia, în literatura mea.

— Ce i-ați putea sfătu pe condeieri-debutanți de astăzi?

— Pe când eram angajat la ziarul *Tinerimea Moldovei*, în care, de altfel, debutasem ca poet în mai 1967, am răspuns la mii și mii de scrisori ale elevilor, tinerilor din acele vremuri, care năzuiau să devină scriitori. Unul dintre sfaturi e... nemuritor, valabil peste secole: să citească mult, foarte mult literatură bună. Să o citească oarecum ca într-o stare de studiu, pentru a se dumeri și a assimila ceea ce tine de poezie, proză, în mare, ca măiestrie, stil, ideatie, metaforă. Să se întrunească în cenacluri și să-și discute reciproc cele scrise. Iar dacă unii dintre cititorii acestui interviu ar dori să le spun mai multe referitor la, încă, misterioasa profesie de scriitor, ar putea să-mi scrie. Am un blog, dar și o pagină de facebook dedicat, în mare, literaturii.

— Sunteți fiul lui Teodor și al Anastasiei Butnaru, care v-a născut la Negureni, Telenești. Ce vreti să le spuneți atunci când mergeți la mormintele lor?

— Recapitulări, recapitulări... De destine, ale părinților, copiilor... Pe cât sunt în stare, le perpetuez memoria și în scrisul meu. Chiar prima carte pe care am publicat-o acum patruzeci de ani a fost dedicată memoriei mamei. Tatăl, bunicul, bunicii se regăsesc în prozele mele sau în poeme, precum cel intitulat *Hypatia...* Portretele lor reapar mereu, vii, din amintitul deja roman memorialistic *Copil la ruși*, înscris și el în fapte de infinită recunoștință pe care o datorează piece copil părinților săi.

Pentru NOI – Gheorghe BUDEANU

Rubrică îngrijită de Leo BORDEIANU

SFÂNTUL ÎNCHISORILOR

Valeriu Gafencu (24.12.1921-18.02.1952) s-a născut în comuna Sângerei (jud. Bălți). Student în anul II la Facultatea de Drept din Iași, în 1941, a fost arestat pentru apartenența sa la Frățiile de Cruce și condamnat la 25 de ani de muncă silnică. Din Aiudul vechiului regim a ajuns în iadul comunist de la Pitești. Fizia, reumatismul, lipsa hranei și a medicamentelor i-au grăbit sfârșitul trupesc, dar sufletul lui s-a întărit și a strălucit întru Hristos.

Vă propunem câteva fragmente din scrisorile adresate surorilor sale Valeria, Eleonora și Elisabeta în care Valeriu Gafencu le dă sfaturi și îndrumări duhovnicești.

Dragile mele surori, vă rog păziți-vă de păcat, trăindu-vă viața în curățenie! Apropiati-vă cât mai mult i-nimile de Dumnezeu, de cuvântul Mântuitorului nostru Iisus Hristos, căci de la El și numai de la El, ne vine tuturor mântuirea. În viața aceasta credința e totul. De aceea, omul fără credință e mort.

Nu cunoaște multe ni se cer nouă, ci virtuți și fapte bune. Vă vorbesc în modul cel mai serios: faceți-vă un examen de conștiință cât mai amănunțit. Cercetați-vă bine viața. Adânciți-vă în interiorul ființei voastre și cunoașteți-vă pe voi înșivă, cu toate păcatele și greșelile săvârșite în viață. Scrieți-le și duceți-vă în fața preotului (duhovnicului) și le mărturisiți. Niciodată nu e prea târziu.

Vă rog din suflet citiți Biblia. În fiecare seară, înainte de a vă culca, în jurul mamei, strângeți-vă voi, copile scumpe ale inimii mele, și, cu seninătate, reculegeți-vă câteva momente și citiți câte un capitol din Evanghelie, un capitol din Epistole și câte un psalm. Cu multă evlavie apoi, faceți-vă rugăciunea de seară. E mult mai bine primită de Dumnezeu rugăciunea în comun, pentru că sufletele toate se întâlnesc în același duh și se înalță spre cer cu multă cucernicie și tărie. Vă rog foarte mult, trăiti cele ce vă rog.

CALENDAR CREȘTIN-ORTODOX MARTIE

- 4 Duminica II. Sf. Irh. Grigorie Palama.
- 11 Duminica III (a Sf. Crucii).
- 18 Duminica IV. Sf. Cuvios Ioan Scărarul.
- 25 Duminica V. Sf. Cuvioasă Maria Egipteană. Sf. Ierarh Grigorie Dialogul.
- 31 Sâmbăta lui Lazăr.

Rubrică susținută de Daniela PREAȘCA

CE VISE AI

Visele și visurile sunt cele mai frumoase în copilărie. Sinceritatea și puritatea copilului îl face să vadă viața în culori, iar încrederea în oameni poate orice barieră de a-și imagina viitorul cât mai frumos posibil.

Eroii din vise sunt oamenii prezenti fizic sau doar imaginari, animale reale sau inventate și chiar visătorul se vede pe sine acționând sau dintr-o parte.

Cinemateca redă dinamica visului, adică totul în mișcare, precum un film. Aici visătorul poate fi și regizor, și actor, dar și spectatorul peliculei nocturne.

Interacțiuni sociale ce pot fi agresive (orice acțiune ostilă și ofensivă ce are scop de intimidare sau chiar răni), dar și prietenioase (de exemplu, când visezi că cineva a adus în casă un animăluț înghețat din stradă pentru a-i purta de grija).

Cognitivul sau cunoașterea din vise ce reprezintă activitățile mintale sau intelectuale (gândirea, planificarea, numărarea, învățarea, luarea deciziilor), ce pot fi și mai puțin pozitive (când visezi că ai uitat drumul spre casă).

Emoția și calitatea ei pot fi dominantă în vis și prima întrebare dimineață este ce simți: frică, tristețe, furie sau bucurie, entuziasm, calm și fericire.

Care sunt dorințele de viitor ale copiilor? să aibă supraputeri; să aibă mulți prieteni; să fie bogăți; să plouă cu dulciuri; să arate bine; să devină famosi; să ajungă în rai; să stea trei jupă miezul nopții; să trăiască în altă lume; să aibă alt fel de școală; să aibă o dragoste reciprocă; să nu existe umilință; să devină cântăreț rock; să fie prieteni cu oameni famosi etc.

Odată cu creșterea, visurile sunt legate de viitoarea profesie sau ocupație a Tânărului sau tinerei. Iată cine se vede un copil în câțiva ani, după un top internațional: 1. dansator/coregraf; 2. actor; 3. muzician; 4. profesor; 5. om de știință; 6. atlet; 7. pompier; 8. detectiv; 9. scriitor; 10. polițist; 11. astronaut; 12. pilot; 13. medic veterinar; 14. judecător; 15. medic.

Copiii își trăiesc dorințele în fanteziile lor, însă atunci când nu le reușește să realizeze scopurile, devin nesiguri, se simt inferiori. Tocmai în aceste momente, salvatori sunt părinții, care ajută la setarea obiectivelor și la explorarea intereselor urmășilor lor. Cum? Prin oferirea suportului autonomiei sau independenței copilului; prin monitorizare sau supraveghere (explicând clar regulile de conduită, urmărind unde se găsește copilul la orice oră, cine sunt prietenii); căldură (o relație de ajutor reciproc între copil și părinte).

Între vise și visuri sunt așteptări de la viitor – a trăi într-o lume fără război, unde pacea și iubirea să prevaleze puterii.

Alexandru DIMITROV

cu prietenii, la un pañar de vin. Am adunat și eu destule în jumătatea de secol care a trecut de atunci, unele chiar s-au și oseazat singure într-un fel de balade. Deseori, stând la masă cu prietenii, mai rătăcesc și eu prin casă-zisele balade verbale, printre care întâlnirea nocturnă din parcul Puskin, într-o suita de aprecieri, ocupă unul din primele locuri. Se întâmplau să fie și medici printre ascultatori, și se tot mirau, și se întrebau, ei înde ei, o fi fost la noi aşa ceva? Când, cum, despre cine poate fi vorba?

Nimeni să-o fi cunoscut, să fi cruzit măcar de dânsa... Unicul care putea să-i cete ceva era Nicolae Testemitanu. Ne cunoște să ridic receptorul și să-i telefon. Fișește, la o întâlnire între patru ochi, puteam să-l întreb pe unde o mai fi bucovineană ceea cea noastră, însă eu cu literatura, el cu medicina, eu la Moscova, el la Chișinău. Vesnic ocupată, vesnic tot amânând întâlnirile de zi pe mâine...

Când, în cele din urmă, am cunoscut și mai liberi, Nicolae Testemitanu a fost destituit din funcție, pe motiv de nationalism, ceea ce, tradus pre limba omenească, înseamnă că se îngrijea de semenii săi și de neamul său. Într-o asemenea situație, mi se parea complet lipsit de tact să intrebi un om prizonit, învinuit de slujirea semenilor, pe unde o fi unul din numeroasele sufletele rătăcite prin Siberia, pe care el l-a salvat. Când, în cele din urmă, s-a făcut lumină și puteam vorbi deschis absolut despre toate, Nicolae Testemitanu și plecat în veșnicie, fie-i tarâncă ușoară...

Mă tot pregăteam să fac o carte din baladele verbale, crescute din anumite întâmplări reale, dar, ajuns aproape de nouăzece, nu mai am nici timp nici puteri pentru încă o carte. Totuși, că să nu se piardă cu totul întâmplarea nocturnă din parcul Puskin, într-o suita de aprecieri, dedicatii și bârfe de tot felul, pregătite pentru tipar și intitulate *Grădina Domnului*, ce mi-a venit că am pus și nota ceea obraznică, chiar insultatoare, de la întâlnirea de la Biblioteca Centrală a Chișinăului. Ca de Obicei, încant de publicare, trimiț lucrarea pregarită pentru tipar cătorva prieteni, mai apare un sfat, o idee, o sugestie.

Prima care a luat foc a fost o profesoră patimăș din nord, o bună cunoștuță a mea. Se poate să puneti fișuica ceea obraznică în carte?! După ea cu mai apărut păreri de acest fel, dar capacitatea lui pus bănetii de la Editura Cartier. Discret. Ușurel, pe nesimțire, mi-am suflat notița din manuscris, oarecum crutănindu-mi autoritatea și scutind, cititorul de-a tot ghici: mă, da, ce-o fi fost cu proasta ceea ce-l invită pe Drută la o întâlnire în parc lădouăsprezecă noaptea?

Că să vezi cătă nedreptate pe lumea asta! Sărmăna bucovineană, după toate căte și avut de suferit în viață, peste o jumătate de veac, se pomenește ostracizată și de cititorii mei...

Așa stând lucrurile, las totul bolită și mă așez pe scris...

Mar este tu pe undeva... nesupusa, neînfricoșata, neînfrântă mea bucovineană?

Moscova, 2017

Sfârșit. Începutul în număru 9, 10, 11, 2017 – 1, 2018.

Ion DRUȚĂ

BUCOVINEANA

Pornisem spre intrare, eram cu mâna ridicată, gata fiind să bat la usă, dar, precciuță cum sunt toți foștii definitui, m-am gândit să privesc mai întâi prin geam dacă nu am încurcat ceva, dacă, într-adevăr, e casa pe care o ccaut. Cu atât mai mult, cu cătă ferestrele erau fără perdele, gămuriile, mari... Mă uit prin geam să mi se toie sulfurea, imi îngheță săngelia în vine. Încrmenesc.

— Doamne, ce puteai să vezi acolo aşa grozav?!

— Am văzut una din cele mai mari trădări, una din cele mai mari, sălbăticii ale lumii noastre... În capul mesei sedea...

— Locotimentul Saşa Oghev.

— Dacă nu, că nu mai era locotenent. Epoletul de pe tunica așezată pe speteocaza scaună lui avea după dungii curite, era ofijer superior. Motul cela negru de cărbune ce o scosea pe sărmăna Karenina din minti opărea numai din când în când, pentru că o tinea în brațe pe sunioara Annei Karenina, căunsă fată mare, tot neobișnuit de frumoasă, tot blondă, tot vită nobilă. Să se tot drăgosteau ei înde ei, căsătoreau celălaltă, pe tacâmuri, căteva sticle, și gospodină, mama fetelor, servea la masă. Era încă Tânără, zvelită și în, fiecare gest, în fiecare miscare, se vedea că e aristocrată, viță de nobili...

Bucovineana a tăcut o vreme. A desărcat tot ce avea pe suflăt, poate chiar mai mult decât dim urmă, lagărul cu victorii să, cu legile sale, noi oici cu viața noastră, cu legile noastre... În schimb, Bucovina te-a fi primit ca

trebuia, să acum, oarecum puști- ită, trebuia cumva să-si adune puterile pentru a se putea ridica de pe bancă.

— Ce să vă mai spun, stimăte Ion Drută... Mău umplut lacrimile de nu mai vedeam nici casa, nici mesenii. M-am întors și, fără să-mi simt picioarele, mă indeman pe mine însămi să plec de acolo cătă mai grabnic, cătă mai departe. Am stat o nocăpe tremurând în mica lor gară, iar dimineață cu primul tren, am pomit, în sfârșit, spre apus, adică spre casă...:

33 /

— Le-ai transmis cumva în lagăr, căsătorește să-ai uitat la mine mirată de parcă incidecum nu se aştepta la o asemenea întrebare. — Doamne ferestre! Astă ar fi însemnat s-o distrug pe Anna Karenina, să, prin ea, tot lagărul nostru, lăsându-l fără buchete-lul de flori de pe măsuță din mijlocul barăcii, fără versurile lui Esenin, fără măngâierile celea dulci după o zi cătă de grecă, cătă de amărăt... Mai bine rămân eu SUKA. Vă trece o vierme, vor afla ele totul și fără mine, vor înțelege și-mi vor retrage osânda...

Era noapte târzie, stătea pe bancă lângă mine un suflet zburat, cădânc rănit, trebuia să-ji consolez cumva, și nu știam cum...»

— În definitiv, am zis, în cele dim urmă, lagărul cu victorii să, cu legile sale, noi oici cu viața noastră, cu legile noastre... În schimb, Bucovina te-a fi primit ca

pe o fiică jertfită pe altarul...

— Întoarcerea mea e o poveste prea lungă, și e prea târziu, nu mai are rost.

— Totuși, te rog. La urma urmei, pentru asta am să venit.

— Adică pentru ce?

— La telefon mă prevenisești că vom vorbi de neam, iar noi îl neam încă nici n-am ajuș...

— Despre neam ce-aș putea să vă spun... Toate-s vechi și noi suntem toate... Marele talent al neamului nostru este înădarea, acomodarea, reclinarea la orice sistem, la orice regim. Prin astă am și suproviețuit. Construim comunismul? Da de ce nu? Hăi c-o facem și pe asta. În amii căt nu am fost cu ei, s-au aranjat cu toții și o duceau bine mersi. Care în colțoz la un loc căldut, care în serviciu cu leafă fixă de la stat, care cu specula...

— Nu s-au bucurat? Nu și-au sărbătorit întoarcerea?

— Vai de mine! Întoarcerea unui fost deținut politic, continuă bucovineană mea cu un ton grăt de trist, cum numai prin părțile noastre se poate întâlni, e o mare dramă. Si pentru cei de acasă, și pentru cel revenit. Firește, ai mei s-au bucurat de întoarcerea mea, m-am bucurat și eu în primele zile, dar umbra unei suspiciuni, a unei anumite neîncrederei se tinea de noi și ne chinuia cumplit...

— Neîncredere din partea cui? A scătenilor sau a stotului?

— A autorităților, în primul rând, dar neîncrederea lor s-a transmis, natural, și sătenilor, pentru că cine erau autoritățile din sat dacă nu rude, cunoștuți prieten... Într-o zi, trecând așa prin sat să-i vad pe cei cu care încă nu ne văzusem, întâlnesc

o bună prietenă de-a mea, fos-tă colegă de clasă. Tânără, frumoasă, lăptoașă, stătea în portiță cu un sugaci trumusel în brate, și un altul, tot așa de rușen, i se tinea de fusă. Vai, ce frumoasă sunt să te văd, că eu

ce bucurioasă sunt, ba chiar aș zice că sunt fericiată să te văd, eu însă, iată, pe cuvânt de onoare, și mai fericiată mă simt... Si tot așa am cirioit noi ba de una, ba de alta. Era căsătorită cu un șef de fermă, coleg și el de-al nostru. O duceau bine, și-au ridicat casă nouă. Am tot trăncănit noi ba de una, ba de alta, satul, ca de obicei, mustea de nouății și bărfă de tot felul.

La despărțire, buna mea prietenă m-a privit oarecum cu milă și a rostit cu jumătate de gură, să ca să nu ne audă altii: „Ei, și la ce tă trebuia să scri prostile celea pe tablă? S-ai nenorocit încă altii doi băieți săriți în floarea vânstei, deoarece care nici nu se mai aude nimic...“

M-am întors accusă distrusă. Sărmanii mei părinți căutau în fel și chip să mă susțină, să mă încurajeze. Lucrau la o brigadă de câmp, prășitori, cu alte cuvințe. Brigadier era o ruda înăpărată. Trece într-o seară ruda ceea pe la noi și, din vorbă în vorbă, făta îl întrebă ce s-ar putea face cu fata astă a noastră, unde și cum ar putea ea fi aranjată. Pesemne, discutase pe tema astă de mai multe ori, și acum urma să aflăm rezultatul.

— Apoi, zice ruda ceea a noastră, cămășită, am discutat cu sefii

sigur, nu o vedeam bine. Si lumea, iar banca astă am ales-o mină putină, și ea, oarecum, își ascunde fata.

— Să, deci, te-ai dus direct la Lacul Comsomoloului...

— Am fost de mai multe ori, dar mă duceam numai noaptea târziu, să fiind că sunt urmărită în continuare...

— Ai obținut concediu acădemic?

— Căroșt are întrebarea? Sunt sigură că măi văzut cum merg.

— Te-ai și angajat la grădi-niță?

— Am avut noroc, e aici, nu deparție. Noaptea, pașnic, ziua îngrijitorie. Am păttuc și hrancă. Dar, vă, e târziu, trebuie să revin la serviciu. Vă mulțumesc că mi-ați onorat invitația. Nu zic la revedere. Nu cred că ne vom mai întâlni vreodată. Succes și mai rar la întâlnirile cu ciitorii, ce e valoarea. Vă mulțumesc că mă plăcut, cipăcul e masa de scris, tocul și ceva.

— As fi vrut totuși să te întreb ceva.

— Poftim.

— Din ce motive preferi întâlniri la douăsprezece de noapte și de ce ai ales parcul Pușkin, prima bancă din dreapta?

— Nu e cine să fie ce mare taină la mijloc. La ora douăsprezece de noapte, kaghebișii schimbă tură. Cei ce au fost de serviciu tocă ziuă oșteaptă să le vină căt mai repede schimbă, să plece, nu-i mai interesecă nimic, iară schimbă care vine încă nu a reușit să ia căma în mâna, și pentru noi, cei umărăti, e un timp când putem răsufla mai usurați. Parcul, la rândul lui, oferă un cămășit spațiu de siguranță, vezi cum spatiu de siguranță, vezi apoi se transformă în istorisiri verbaile, bune pentru o șezătoare

neva, iar banca astă am ales-o pentru simplul motiv că e cel mai slab luminat.

— Nu vreau să-mi vedetă fata.

— Te rușinezi de fata ta?

— Nu e vorba de rușine. S-ar putea să fiți chemați în instanță, să vi se pună diferențe fotografi în față, să fiți întrebăti pe astă o cunoașteți, dar pe astă?

Nevăzându-mi față, rămnăneti în totală siguranță de libertate. Deoarece odată noaptea târziu prin parc, sedea colo pe bancă o tată, dar cine era, ce era de copil ei, habar n-am.

Români cu bine, locuie. Mulți mesci c-ai venit. Da povestirea cu umblatul la fete mă plăcut, chiar am râs puțin, că de mulți,

multă an...

Să ridică și, alignind ușor de un picior, pas cu pas, pas cu pas...

Era ora trei când am urcat pe pietroal și i-am ciocniti lui Samson la gream. Lampă, în aceeași clipă, să și stins. Lotru însă că, spre cumpătă mea uimire, în

cabinetul meu, la etaj, ardea lumina din plin. Eram sigur că am lăsat din casă pe nesimțite, dar nu a fost să fie. Îngrijorat,

casa mă aștepta. Am avut mare noroc în viață cu consoarta. Numă întrebăniciodată unde plec, pentru căt plec, când mă voi întoarce, dar am sătuit, de-a lungul celor șase decenii de căsnicie că, orunde că plecă, oricând măs întoarce, în casă voi găsi lumină...

Firește, nici un scriitor nu poate scrie chiar tot ce i-s-a întâmplat în viață. O parte din întâmplări române să picure prin amintiri, apoi se transformă în istorisiri verbaile, bune pentru o șezătoare

— Fiind ministrul Sănătății, el mai e și profesor, are studenți, aspiranți, tiene lectii... Stăteam nărușită, nu puteam să te face aici în Moldova astăzi și voastră... Așa căm peste o oră și ceva, vine o altă blondă în halat alb și-mi aduce o adeverință de student la medicină, anul întâi, cazare în cămin, cameră, patul și prima bursă intr-un plic, pentru că anul de învățământ deja începește... În minte, și început să-mi tremure bărbia de emoții cum îmi tremura odăță în copilarie. M-am umplut lacrimile, nu puteam scoate o vorbă. După opt ani de nedreptăți și suferințe, mi se deschidea o șansă, mi se întindea o mâna de ajutor... — Vai, Nicolae Andreievici! Nasc și la noi în Moldova oamenii m-am pomenuit recitând din cronicari...

— Îl cunoaștești? — Il cunoaște toată republiecă! Grigore Vieru i-a și dedicat o poezie, numindu-l „bărbatul Moldovei! Unul din putinii nostri bărbătați de stat, aș adăuga eu. Din fugă aranjează destinele. — Din păcate, aranjează căt puțate, numai că nu totuș depinde de dănsul.

— Adică?

— La sesiunea de iarnă am căzut la examene. Medicina înseamnă, în primul rând, chimie, eu și la școală cu chimia nu prea stăteam bine, iar după opt ani de lagăr, am uitat chiar și ceea ce stiusem odată...

— Si atunci ce-ai făcut?

— Ce să fac! Stau în corridor pe același trepte și aştepț - poate voi mai avea noroc, poate va mai trece tovarășul ministru pe lângă mine... De data asta nu

plângem, dar era ceva pe obrazul meu, că trecătorii conțineau pasii, unii chiar se și opreau. Și iar am avut noroc, că doilea mare noroc în viață. Nică nu am observat când și de unde a răscrisit. — Ce să mai întâmplat cu

time? — Am căzut la examene. În largă, chimică nu se studiază... — Fără chimie, dragă, aici, la noi, nu prea ai ce face... — Le-am jurat în lagăr feliielor tinerioare de copaci, ofunci când, de muncă grea, cădea matca din ele, că, după eliberare, mă voi face doctor și toată viața mă voi îngrijii de sănătatea feminină...

Nicolae Andreievici s-a uitat lung la mine, a cugetat o vreme. — Problema s-ar putea rezolva în felul următor, zice cu jumătate de gură. Concediu acordemic pe șase luni. Te angajezi undeva la o grădiniță și inveti chimică.

— Cum să putea obține un concediu academic? — În situația dată sunt două posibilități. Ori gravidă, ori ți-ai fracturat un picior... — De gravidă, nici vorbă nu poate fi, dar picior fracturat... Cum?

— Voi de mine, Lacul Comșomolului este plin cu doritori să facă patinaj, dar care habar nu cu cum se face. Policlinicile și pline cu picioare fracturate. Și și a patină?

— Nu am încercat. — Cu atât mai bine. Fugi la lac. Te aştept schiopătând. E specialitatea mea.

Bucovineanca a tăcut un timp,

cînd astfel una din cele mai

plăcute amintiri. Mi s-a părut

chiar că zâmbesie, dar nu eram

— Ce să mai întâmplat cu tine?

că, pentru început, o pot luca
ca grăjdar la femea de vaci și,
dacă va fi stăruitoare și va să
să-și întră bine limba, pește un
an și ceva să-și poată să-o luăm și
mulgătoare, dar, pentru început,
trebuie să depună cerere cu
rugămintea să fie primită în col-

hoz...
Într-o singură clipă fulgerător,
mi-a răsărit din amintiri tabo-
la școlară și cele trei cuvinte
scrise cândva de mine: colho-
zul înseamnă robie. Am plătit
această frază cu tinerețea mea,
cu opt ani de detenție, și acum,
după toate, să depun cerere cu
rugămintea să fiu primită în col-
hoz!...

— Mai bine mor!! s-a rupt pe
neasteptate din mine, și cu asta
discutia despre viitorul meu s-a
terminat. Nu mai aveam loc în
satul meu natul, trebuia să plec.
Dar unde, ce să fac? Trebuia să
revin cămăra la studii – fără stu-
dii, în ziua de azi, omul e pierdut.
Numai insignă de studiu superi-
oare îți poate garanta un loc în
societate. M-am dus la școală
să-mi iau certificat de zece clase,
poate mă înscriu undeva la stu-
dii...
Directorul școlii a tresărit când
m-a văzut intrând în cancelarie.
S-a uitat de nu ne vede, de nu
ne cude cineva, și închis bine
ușa. Zice, scurt pe doi: cu ce fel
de probleme? O adverință, zic,
că am frecventat clasa a zecea.
Ai frecventat tu pe dracu', zice.
Dupa ce era cât pe ce să ne în-
chiizi școala, acum mai vrei să
adeverință? A scotocit prin du-
lopuile cu arhive, a scos nu știu
de unde tabelul meu cu note din
clasa a zecea și a zis:
— Altădată pot să-ți dau. În rest,

nu m-am văzut și nu te-am văzut.

Nu te cunoșc și nu mă cunoști.
Am mai stat occașă cu ai mei
către zile, ajutându-i la scos
cartea, la pus la murat și, pentru
că majoritatea bucoveninilor ve-
neau la Chișinău să-și continue
studiiile, am pornit și eu la drum.
Cu mare greu am obținut bilet
la unicul nostru tren care leagă
Bucovina de Moldova, amăratul
cel de Cernăuti-Odesa. Cu greu
cumperi un bilet, cu greu răzbăti
în vagon, iar ca să capeti și un
locușor de seuzut, trebuie să ai
mai multe noroc. Căsătem un locușor,
dar mereu apăreau bătrâni, fe-
rme cu copii bolnavi, nu se putea
să nu le cedez!

În noaptea ceeaa, într-un va-
gon bucsit cu ofaturi, supărări
și blestemuri, când dulcele vis de
întoarcere acasă, visul care mă în-
călziște toți anii de detenție, mă
părăsise, se spulberase, când
plecam într-un nicăieri și nici nu
aveam pe ce să așeza, de ce mă
rezemă, abig atunci cămărtășești
eu poruncă Domnului.
— Care poruncă? Pentru că
ele sunt mai multe...
— Acea cu iedul.

— Care ied? Nu-mi prea aduc
aminte...
— Deseori, Anait și noastră,
înțeleapta armeană, când ne
pomeneam fată în față cu o ne-
dreptate strigoatoare la cer, săpo-
teau cu jumătate de gură:
„He զայս կոչենք և մօլոք
մարպէ եօն”.

Nu prea înțelegeam ce vrea
să spună, de unde-s cuvintele
acestea și am întrebăto-o odată.
— Din Biblie, mi s-a răspuns.
E una din poruncile Domnului
către Moisei.
— Si cum poate fi înțeleasă
aceasta poruncă?
— Pojivoșii-uznașii.

Abia în noaptea ceeaa, în va-
gonul celu plin de suferințe și
duhoare, când nu mai stăm cine
sunt, de unde vin și unde mă duc,
căci știi cămărtășești poruncă
cu fierberea iedului. Eu eram
în vagon, iar ca să capeti și un
locușor de seuzut, trebuie să ai
mai multe bănci până să ajung în cele din urmă,
la Institutul de Medicină.

— Bănuiesc că și acolo nu și-a
mers.
— Că nu m-cu primis, astă ar fi
fost floare la ureche. Nenorocirea
e că cu râs de mine. Mă, uitătă-vă
la bucovenieana astă! Cu tabellul
de note din clasa a zecea și cu
așa ușurel, cum plang fetele când
se despart de bănci cu care s-au
sărutat de două ori. Ulaşam cum
urlă femeile la înmormântare.
— Si niște să se apropie, să
te întrebe ce să-ți întâmplat?

— Curgea șiroiul celu de har-
late albe în ambele direcții, dar
nimenei să mă arudă, să-și conte-
nească pasii... Medicii rar reac-
tionează la lacrimi, crând de-a
face tot timpul cu bolnavi, cu
grave suferințe...
— Poate că ercu studenți că-
rora putin le pasa...
— Poate. Tată însă că apare
o lumină în neștersitul tunel în-
tunecat al vietii mele... Apăre în
chipul unui bărbat nou, spătios,
smolit, cu mustăcioară. Era și
acolo la minister, ce nu stă
el în hăltăcăib, venea de undeva,

se grăbea undeava, dar, aşa preo-
cupat cu ale sale și grăbit că totu-
duhore, când nu mai stăm cine
sun, de unde vin și unde mă duc,
opresc, se apropie și mă între-
bă:

— Copilo, ce s-a întâmplat?
Total răvășită cum eram, nu
tmis tabelul cu note și adverință
de detinut politic, recent eliberat
din lagăr.

— Mda... E o situație compli-
cată. Ce-ai pătit? Ai fi scris ceva
nepărtăcut pentru autorități?

— Scris.
— In caiet, în plic, pe garduri?
— Pe tablă.

— Scris pe tablă, a repetat, pe
gânduri, bărbatul cu mustăcioară.
— Myocke nezye. Ia hai cu mine.
Mă dus într-o anticameră unde
o blondă își facea sprâncenele.
— Măioro, i-a zis, fă-i dom-
inoarei un ceai fierbinte cu ro-
manită și tine-o cu vorba până
revin.

Secretara, miricii cum nu se
mai poate, se uită lung la mine,
mă servește cu un ceai bun, un
covrigel, o prăjitură, apoi se
așază în fața mea și mă întrebă
într-o șoaptă plină de invide și
mirare:

— De mult vă cunoașteți cu
tovarășul ministru?

Mă am înecat cu prăjiturică cu
tot.

— Căministru?! Care ministru?
— Păi... Tovarășul Testemi-
tanu, fostul nostru rector, de cătă-
va ani numit ministrul Sănătății
al Republicii Moldova...

Credeam că-și bată joc de
mine. Îmi venea să mă ridic și să
plec. Zic:
— Dacă e ministru, ce nu stă
acolo la minister, ce umblă prin
coridoare?

Rubrică susținută de Alina FELEA, doctor în istorie, conferențiar cercetător

HISTORIA EST MAGISTRA VITAE

ETAPA a V-a

1. Recunoaște personalitatea și dovedește prin trei argumente rolul ei în promovarea culturii și a imaginii Republicii Moldova.

2. Identifică evenimentul/ fenomenul/ procesul reflectat de poster și explică-i esența. Stabilește care au fost urmările.

Inscriptia: Rusia NEP-ului va deveni o Rusie socialistă.

(V. Lenin)

3. Explică proveniența expresiei *Toate drumurile duc la Roma*.

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa a II-a:

1. Personalitatea istorică caracterizată în sursă este Burebista, rege al geto-dacilor (82 î. Hr. - 44 î. Hr.). Importanța: a) A reușit unificarea triburilor geto-dacice și a întemeiat statul dac, care se întindea de la Dunărea Mijlocie (Slovacia de azi) în vest, până la gurile Bugului și țărmul Pontului Euxin în est și de la Munții Balcani în sud, până la Carpații Păduroși în nord; b) A impus reforme care au consolidat statul dac: a inițiat funcționarea unei cancelarie regale, funcția de vicerege revenindu-i lui Deceneu; a reușit să introducă o serie de măsuri administrative care au avut un rol important în consolidarea și stabilitatea statului, inclusiv existența comandanților militari, reprezentanți ai puterii centrale, așezăți în fortificații și înzestrări și cu atribuții administrative; emiterea de monedă de tip roman, simultan cu încetarea emisiunilor mo-

nedelor tradiționale; a introdus sistemul de legi *beligines* etc.; c) A dus o vastă politică externă în scopul consolidării statului: expediția militară împotriva celților din nord-vestul Daciei în jurul anului 60 î. Hr; împotriva boilor și tauriscilor înainte de 58 î. Hr.; pe la 55 î. Hr. a cucerit coloniile grecești de pe țărmurile Pontului Euxin Boristene, Olbia, Tyras, Histria, Tomis, Callatis, Odessos, Mesembria și Apollonia etc.

2. Caricatura prezintă implementarea Planului Marshall, cunoscut oficial ca European Recovery Program (ERP), primul plan de reconstrucție conceput de SUA și destinat aliaților europeni după cel de-al Doilea Război Mondial, lansat la 5 iunie 1947 printr-un discurs al secretarului de stat american George Marshall. Caricatura reprezintă atât țările care au acceptat ajutorul economic conform Planului Marshall, cât și URSS, care a fost împotrivă acestui plan. Uniunea Sovietică a calificat Planul Marshall drept „imperialism economic american” și a interzis țărilor-satelite să participe la Conferința de la Paris, la care se prevedea examinarea unui plan de reconstrucție europeană. URSS considera că acceptarea planului ar fi condus la desprinderea de URSS a țărilor din sfera sa de influență și la pierderea avantajelor politice și strategice dobândite în Europa Centrală și de Est la sfârșitul celui de al Doilea Război Mondial. Caricatura ridică situația țărilor care au refuzat ajutorul, fiind nevoiți să lucreze pământul cu inventar agricol depășit, utilizând forță umană în calitate de forță de tractiune. În caricatură sunt mai multe obiecte simbolistice: gardul din scânduri de diferite mărimi, plugul format din seceră și ciocan, cărpeala de la haine, pietrele și pipa tractoristului. Gardul simbolizează Cortina de Fier stabilită între statele socialiste și cele capitaliste. Scândurile de diferite mărimi arată diferența dintre nivelul de dezvoltare al economiilor acestor două tipuri de state. Plugul format din seceră și ciocan, simboluri ale comunismului, socialismului, ale unității dintre muncitori și țărani, reprezintă situația critică a economiei rudimentare, distruse și fără urme de modernizare, condițiile de muncă inumane. Cărpeala determină nivelul de trai în URSS și în țările-satelite, săracia.

Continuare în pag. 31

RUGĂCIUNEA COPIILOR PENTRU PĂRINTI

Dumnezeule, Tu ai dat poruncă să cinstim pe tatăl și pe mama noastră. Ascultă cu bunăvoie rugăciunea mea pentru ei. Dă-le zile îndelungate pe pământ și păstrează-i în sănătatea trupului și a minții. Binecuvântează-le ostenelile și inițiativele. Răsplătește-le însușit tot ce fac pentru mine. Inspiră-le iubirea și împlinirea legii Tale sfinte. Fă ca într-o zi să le fiu sprijin și bucurie și, după ce mă voi fi bucurat de dragostea lor pe pământ, să am fericirea de a trăi veșnic alături de ei în ceruri. Amin.

Aurora LUCHIAN

A ÎMBRĂCAT NOUĂ COJOACE!

Vrajă-i pe căsuța mea!
Mi-a dat cerul stea cu stea
Si-a vîrsat cu dărmicie
O cascădă argintie!

Colo, într-un hău albit,
Jarma s-a împotmolit
În nămeții ca de lapte,
Alb e-n față, alb e-n spate!

S-a încins cu un fular
Chipu-i roșu ca un jar,
De lă ger și vânt tăios,
Uf, ce anotimp câinos!

A răzbit cu greu prin nea,
Cătând văgăuna sa,
Si-o găsi printre răstoace,
Si-a-mbrăcat nouă cojoace!

CUMPĂRĂTURI CU UN DEGET

Cercetătorii au dovedit experimental că animalele și plantele au sensibilitate artistică, îndeosebi pentru muzică. Savanții scoțieni de la Universitatea din Glasgow au ajuns la concluzia că și câinii au preferințe muzicale, cele mai populare genuri în rândul lor fiind muzica rock și reggae. Specialiștii mai susțin că, atunci când sunt lăsați singuri, câinii sunt foarte stresăți. De asemenea, câinii pot învăța până la 250 de cuvinte. Cei dresați să deprindă limbajul omului au o inteligență similară unui copil cu vârstă de doi ani.

Oamenii vor putea să-și achite cumpărăturile folosindu-se de un deget. O companie niponă a elaborat o metodă prin care plata se poate efectua prin simpla folosire a unui deget. Sistemul – prototip de scanare a degetelor – utilizează tehnologia biometrică (metodă de cercetare a fenomenelor biologice prin măsurători efectuate asupra ființelor vii) pentru a detecta capilarele din degetul unui individ, care formează o rețea unică la fiecare persoană. Noul sistem îi permite unui client să-și apropie pur și simplu degetul de un dispozitiv de scanare, ce creează o imagine a rețelei de capilar, comparată ulterior cu cea stocată în sistem. În cazul în care se potrivește, suma dorită este eliberată automat din bancă. Astfel, această modalitate de plată va putea înlocui treptat cardurile.

Cunoaștem că mânecca este partea hainei care acoperă brațul, iar un clin este o fâșie oarecare de material. Nu este nici o legătură între acești termeni și expresia românească *a nu avea nici în clin, nici în mânecca cu ceva sau cu cineva*. Expressia *nici în clin, nici în mânecca* își are originea în Transilvania. Acolo, țăranii spun *în mânecc* când urcă cu carul un deal, și *în clin când coboară la vale*. Când căruța și căruțașul stau pe loc, va fi *nici în clin, nici în mânecca*. Expressia a pătruns în toate regiunile țării și s-a păstrat până azi cu un sens diferit de cel primar: *să nu ai de-a face cu ceva sau cu cineva în nici o împrejurare*.

Mircea SÂNTIMBREANU

POVESTE DE IARNĂ

Când se trezi din somn, fetița auzi un viciet prelung. Gonită din urmă de un bici șuierător, pe acoperiș alergau parcă toti elefanții circului, căutându-și înebuniți scăparea, undeva, în podul casei. Fetița se repezi la fereastră dar nu văzu nimic afară. Iarna își lipise de geam fața ei de gheăță. «Aha, e viscol, gândi ea, își face Baba-Iarna de cap».

În aceeași clipă vântul zgâlțai cercevelele și zvârli înciudat spre fetiță o trâmbă de zăpadă.

— Baba, zici? Ei bine, lasă c-o să-și arate baba puterea ei. Când o să ieși din casă o să te iau pe sus ca pe un fulg sau o să te îngrop într-unul din troienele mele.

— Pifia atunci o să se facă poteci. Uite oamenii au ieșit cu lopețile. Iarna făcu un salt peste casă și porni în vârtejuri iuți rumegând un alt plan. «Cu nămetii n-am putut-o opri în casă, dar am să vâr peste ea gerul. Găsesc eu o crăpătură, o bortă ceva și o să îngheț totul bocnă, n-am să mai plec de acolo».

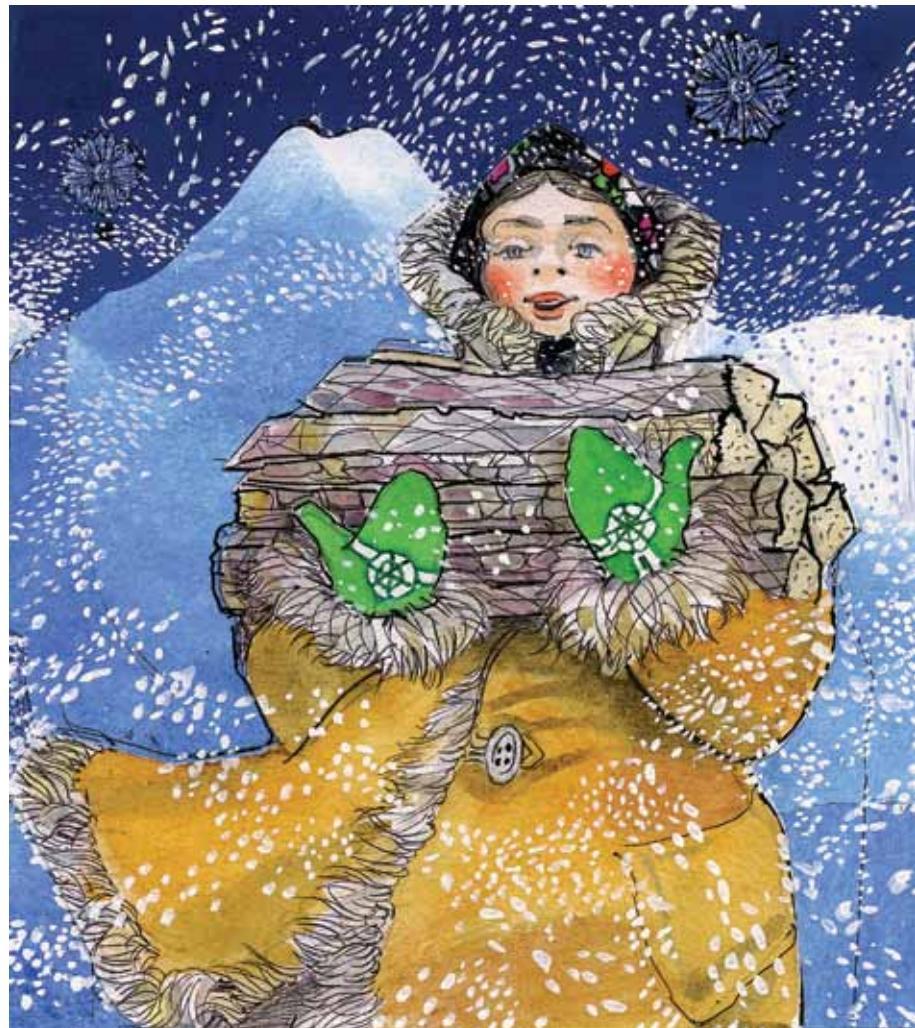
Izbutise tocmai să strecoare un firicel de ger pe sub ușă, când o văzu pe fetiță urcând din pivniță cu brațul plin de lemn.

— Aha, șuieră iarna către ger, vrea să ne clunge cu căldura sobei. Nu-i nimic, tot o pedepsim noi. A uitat mușcatele între gămuri. Dacă ne punem pe treabă într-un ceas le degerăm pe toate. Până la ele nu răzbate căldura.

Vântul și gerul ocoliră de câteva ori casa, luându-și parcă avânt, dar când să se năpustească asupra ferestrei rămaseră încremeniți. Fetița lăse mușcatele din fereastră, le așezase pe o etajeră, departe de frig.

— Nu, Baba-Iarna, n-ai să intri aici. Și nici în prejurul casei n-am să te las multă vreme. Și nici pe trotuar căci o să presar cenușă.

— Așa? Atunci o să vin și mâine și poimâine, mereu! Lupta noastră nu s-a sfârșit, urla ame-

nințătoare iarna. O să vedem noi care pe care, mai zise și, luând gerul de mână și câteva brațe de fulgi, se îndepărta. Dar nu prea departe. Venea în fiecare zi, dădea târcoale casei, ba uneori chiar încerca să se strecoare înăuntru. Fetița însă veghea... până într-o bună zi când, de la geam, zări în curtea casei doar câteva petece de zăpadă. Pamântul scotea aburi, iar streșinile picurau voioase.

— S-a dus Baba-Iarna, zâmbi fetița, apoi aduse mușcatele pe pervaz.

O pală de vânt rece se năpusti asupra lor, dar nu le ajunse, căci se prăbuși într-o băltoacă trăgând după sine și gerul. Și astfel, ultimul vânt al iernii rămasese acolo sub ultima pojghiță de gheăță.

Ilustrații: Alexei COLÂBNEAC

Urmare din pag. 12

Rezultatele etapei a II-a:

40 de puncte și acumulat: Alina PLEȘCO (10,10,10,10), Orhei.

39 de puncte: Gabriela NEGRU-VODĂ (10,10,10,9), Șoldănești.

38 de puncte: Maria PLUGARU (9,10,10,9), Ecaterina HERȚA (10,9,10,9), Bardar, Ialoveni; Taisia TALPĂ (8,10,10,10), Bălănești, Nisporeni.

37 de puncte: Ștefan COBZAC (10,9,10,8), Selemeț, Cimișlia.

35 de puncte: Cătălina DAVID (8,10,8,9), Bardar, Ialoveni; Ecaterina POPUȘOI (8,9,10,8), Vlada SANDU (7,10,8,10), Holercani, Dubăsari; Ana-Maria CONDREA (10,9,8,8), Susleni, Orhei; Eudochia GORI (10,9,7,9), Corjova, Criuleni.

34 de puncte: Mihaela TALPĂ (10,8,7,9), Bălănești, Nisporeni; Ion LATU (8,9,8,9), Mihaela DODI (10,8,8,8), Orhei; Cristi CANDU (7,10,8,9), Văsieni, Ialoveni; Alina LUCHIȚĂ (9,9,8,8), Bardar, Ialoveni.

33 de puncte: Veronica VORNICESCU (7,9,8,9), Vasile URSU (9,10,7,7), Lozova, Strășeni; Anastasia SÎRBU (8,10,7,8), Holercani, Dubăsari; Lucia DOBROVICEANU (8,10,8,7), Boldurești, Nisporeni; Olga CUROȘ (8,7,9,9), Butești, Glodeni.

32 de puncte: Gabriela GRITCO (10,6,8,8), Florești; Mădălina SÎRBU (6,10,8,8), Holercani, Dubăsari; Victoria SAVA (7,9,8,8), Bardar, Ialoveni; Irina ISOFI (10,7,7,8), Drochia, Drochia; Nadina DĂNĂILĂ (8,8,7,9), Lozova, Strășeni.

31 de puncte: Mihaela BUGA (5,9,9,8), Lozova, Strășeni; Mihaela DIACENCO (10,9,8,5), Selemeț, Cimișlia.

30 de puncte: Irina ȘOHRAI (6,10,8,6), Ecaterina GRIGORAS (7,8,7,8), Văsieni, Ialoveni; Cristina CODA (5,9,8,8), Puhoi, Ialoveni.

29 de puncte: Valeria PATRAS (8,7,6,8), Florești; Corina DEMENCIUC (6,9,7,7), Heciu Vechi, Sângerei.

28 de puncte: Andreea PANFILII (7,6,7,8), Holercani, Dubăsari.

27 de puncte: Gabriela POPUȘOI (5,7,7,8), Holercani, Dubăsari; Dana BELINSCHI (5,8,7,7), Telița, Anenii Noi; Mihaela CANDU (6,8,7,6), Mișela BODEAN (5,8,7,7), Văsieni, Ialoveni; Victoria GRIGORAȘENCO (5,7,7,8), Holercani, Dubăsari; Dumitrița SCURTU (10,8,0,9), Cobani, Glodeni.

26 de puncte: Adriana VARZARI (6,8,7,5), Văsieni, Ialoveni.

23 de puncte: Alexandra MANEA (7,8,5,5), Drochia.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 23 de puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Urmare din pag. 13

bacterii, ciuperci etc. formează un pilon puternic de susținere a mediului natural, menținându-se într-un echilibru.

Extincția unei specii fiind un proces ireversibil, necunoașterea cauzalității ei, a rolului său eologic poate presupune pierderea unor eventuale noi resurse medicale, alimentare etc., sau poate duce la destabilizarea unor întregi ecosisteme. Acest din urmă proces este stimulat și susținut de selecția naturală, deoarece diversificarea producătorilor primari permite slăbirea competiției prin diversificarea solurilor folosite, a sărurilor minerale, a intensității luminii etc. Diversificarea plantelor, la rândul său, stimulează diversificarea erbivorelor etc. Cu alte cuvinte, creșterea diversității hranei la un nivel trofic duce la creșterea diversității la nivelurile superioare. Cauzele concrete ale scăderii biodiversității constau în câteva categorii mari de procese și activități umane: creșterea excesivă a populației umane; exploatarea excesivă a resurselor naturale regenerabile; poluarea tuturor mediilor de viață. Perspectivele speciilor tin de înmulțirea lor pentru menținerea ciclului trofic. Întrucât noțiunea de lanț presupune existența a două capete, ceea ce în realitate nu există, materia în ecosisteme este reciclată.

Punctajul acumulat de participanți la etapa a II-a:

23 de puncte și acumulat: Lucia DOBROVICEANU (7,6,10), Boldurești, Nisporeni.

19 puncte: Mihaela BUGA (8,4,7), Lozova, Strășeni; Nina SÎRBU (5,7,7), Holercani, Dubăsari.

17 puncte: Andreea PANFILII (8,9,0), Vlada SANDU (8,9,0), Anastasia SÎRBU (6,5,6), Mădălina SÎRBU (5,5,7), Holercani, Dubăsari; Dumitrița SCURTU (4,8,5), Cobani, Glodeni.

16 puncte: Nadina DĂNĂILĂ (8,6,2), Lozova, Strășeni; Alina LUCHIȚĂ (9,6,1), Bardar, Ialoveni.

15 puncte: Maria PLUGARU (5,5,5), Bardar, Ialoveni.

12 puncte: Nicoleta PORUBIN (6,5,1), Holercani, Dubăsari.

11 puncte: Ecaterina POPUȘOI (4,5,2), Holercani, Dubăsari.

9 puncte: Gabriela POPUȘOI (4,5,0), Holercani, Dubăsari; Veronica VORNICESCU (5,4,0), Lozova, Strășeni.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 9 puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Rubrică susținută de Tatiana CRESTENCO,
jurist specializat în drepturile copilului

PROTECȚIA CONSUMATORULUI

*R*ecent, întorcându-mă acasă după ore, mi s-a întâmplat un incident în troleibuz. În momentul în care taxatoarea s-a apropiat de mine, i-am prezentat abonamentul pentru troleibuz, la care dumneaei mi-a spus că acesta fără carnetul de elev nu este valabil. Deoarece nu aveam acest document asupra mea, taxatoarea a insistat să achit călătoria. A procedat corect?

Drăgălina, 13 ani
Chișinău

Orice persoană ce călătorește cu transportul public are îndatorirea de a achita taxa, cu excepția câtorva categorii de pasageri.

O categorie de persoane care pot procura abonament pentru călătoria cu transportul public la un tarif mai mic o reprezintă elevii și studenții. Astfel, în baza carnetului de elev/student se procură abonamentul, prin urmare, prezentarea carnetului de elev sau de student împreună cu abonamentul lunar este o cerință obligatorie. Tocmai prin prezentarea carnetului taxatorul este convins că de înlesnirea pentru călătorie beneficiază anume elevul sau studentul care a procurat abonamentul și nu o persoană terță.

*C*e pot face în cazul în care cumpăr un produs alimentar cu termenul expirat din piață și nu pot returna cumpărătura? Unde trebuie să mă adresez și în cursul de câte ore?

Sorina, 17 ani
Călărași

Orice produs care nu corespunde normelor sănitare poate fi restituit comerciantului, acesta, la rândul său, este obligat să schimbe produsul sau să returneze banii pentru procurarea produsului. În scopul protecției consumatorilor, în țara noastră a fost formată o instituție publică, denumită *Agenția Națională pentru Protecția Consumatorului*. Prin urmare, pentru orice încălcare a drepturilor consumatorilor poate fi sesizată Agenția la linia fierbinte a consumatorului, telefon: 022 74 14 64.

Nota redacției: Dacă aveți întrebări ce țin de drepturile voastre, scrieți-ne pe adresa revistei NOI.

Rubrică susținută de Constantin OLTEANU

CITIUS, ALTIUS, FORTIUS!

*J*n sfârșit, trenul iernii a intrat în gara noastră. Așa e viața astă – un pic diferită de visurile noastre, un pic diferită de cea care pozează pentru cărțile poștale de Crăciun.

Anul care a venit poartă la gât cele cinci cercuri olimpice, iar competiția inelelor colorate ne va angaja și pe noi într-o mare luptă pentru podium.

Răspunsurile la întrebările primei etape pun în ramă imaginea unui concurent bine pregătit, plin de ambiție și ferm convins că va ajunge primul la finis. Până atunci însă mai e ceva timp, vor mai fi niște întrebări – mai grele sau mai ușoare –, vor mai veni niște răspunsuri și se vor mai acumula niște puncte. Să vedem.

ETAPA a IV-a

1. Cine este noul antrenor al selecționatei de fotbal a Republicii Moldova? (5 puncte)

2. Cum se numește sponsorul principal al jucătoarei de tenis din România Simona Halep? (4 puncte)

3. Cum se numește clubul în care a evoluat Michael Jordan? (3 puncte)

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa I:

1. Efim Josanu.
2. Neymar da Silva Santos Junior.
3. Selecționata Rusiei.

Rezultatele etapei I:

Numele celor care au acumulat maximum de puncte (12 puncte):

Luminița ANTON, Cobani, Glodeni; Mihaela DODI, Orhei; Vlada SANDU, Mădălina SÎRBU, Irina CHIRIAC, Ecaterina POPUȘOI, Nicoleta PORUBIN, Anastasia SÎRBU, Nina SÎRBU, Holercani, Dubăsari; Valeriu VULPE, Selemet, Cimișlia; Ecaterina HERȚĂ, Alina LUCHIȚĂ, Maria PLUGARU, Bardar, Ialoveni; Cristian STRATULAT, Cetireni, Ungheni; Veronica VORNICESCU, Lozova, Strășeni; Vlada FIODOROV, Chișinău.

9 puncte și acumulat: Gabriela POPUȘOI, Holercani, Dubăsari.

Cei care au acumulat 8 puncte sunt: Dan MIHAILĂ, Marius RÎSIPANU, Cetireni, Ungheni; Natalia CÎRNĂȚ, Holercani, Dubăsari; Nadina DĂNĂILĂ, Lozova, Strășeni; Gabriela VÎRTOSU, Ulmu, Ialoveni.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 8 puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

AKORD

Este una dintre puținele formații de băieți de la noi care au reușit să ajungă la sufletul publicului.

Ideea creării trupei i-a venit lui Igor Stribițchi în vara anului 2006, în timpul vacanței din Crimeea. Timp de trei luni au ales denumirea pentru formație, s-au oprit la *Akord*, căci, spun băieții, e un ter-

men muzical și are aceeași semnificație în mai multe limbi. Își încep activitatea artistică la 4 decembrie 2006, pe scena Palatului Național, în cadrul concertului *Potcoava de Aur*. Inițial din formație făceau parte trei membri: Igor Sârbu, Igor Stribițchi și Victor Balan. Din iunie 2010 *Akord* evoluează în formula de duet: Igor Sârbu și Igor Stribițchi.

Ambii au urcat pe scenă din copilărie. După ce și-au făcut studiile la Colegiul de Muzică *Șt. Neaga*, apoi la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice *G. Măsicescu*, Chișinău.

2011 a fost un an rodnic pentru trupă și băieții au fost răsplătiți după merit: fiecare a primit titlul de Artist Emerit al Republicii Moldova.

Impresionantă este colaborarea formației *Akord* cu maestrul Eugen Doga. Ei au readus la viață renomata melodie *Codrii mei*, cântată anterior de Sofia Rotaru. Pentru prima dată această piesă este interpretată de voci masculine. Si videoclipul la această piesă e fascinant. Interpretii se consideră onorați de colaborarea cu Eugen Doga. „L-am cunoscut pe maestrul în 2011 când ne-a invitat să cântăm la spectacolul Dumnealui. De atunci ne leagă o prietenie frumoasă”, spun ei.

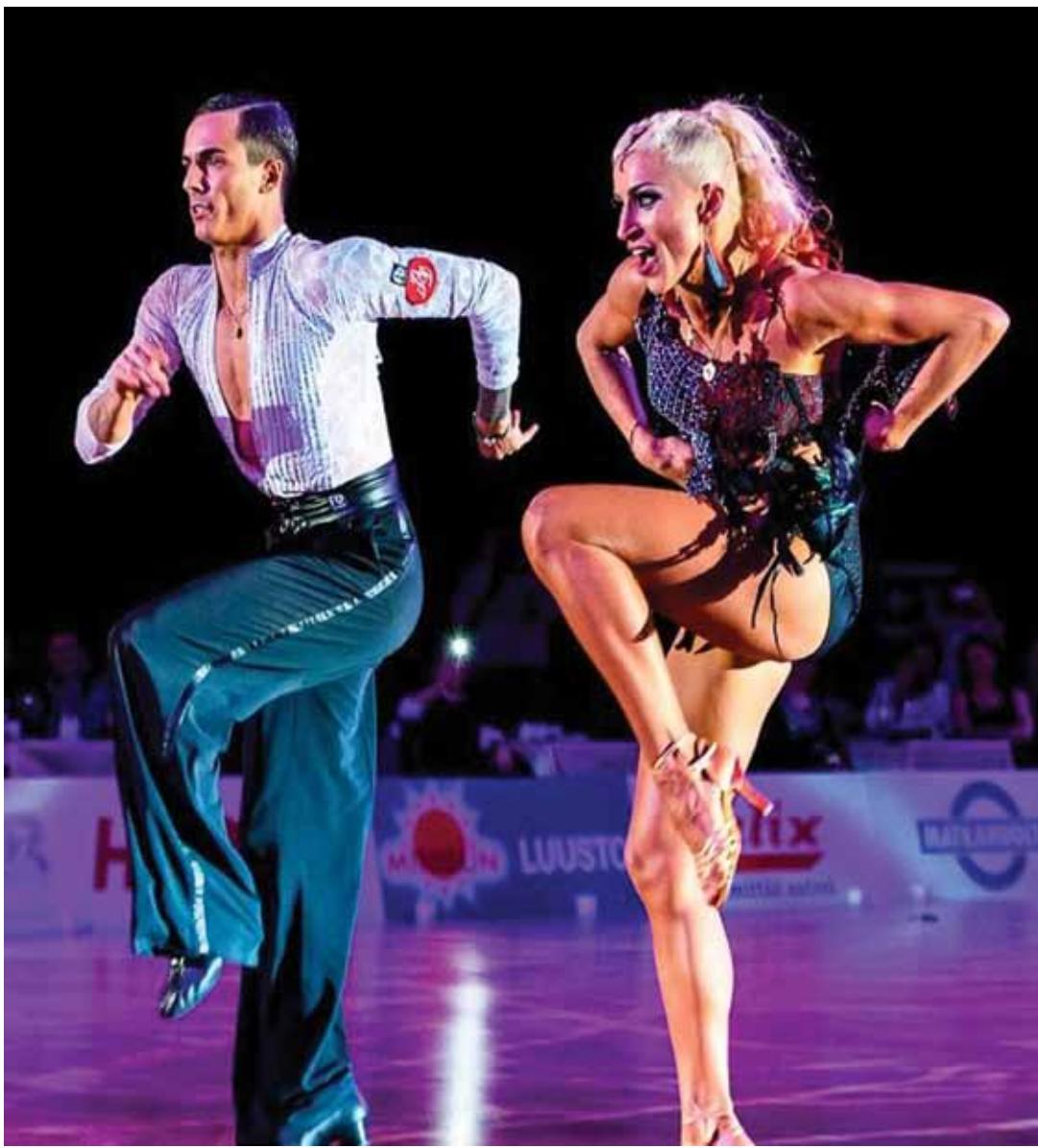
Anul trecut au lansat o altă melodie semnată de Eugen Doga, *Ochiul tău iubit*, pe versurile lui Mihai Eminescu. Este piesa mea preferată, pot să o ascult la nesfârșit.

În acest an sper să ne acordăm perfect cu muzica băieților de la *Akord*.

Ana BRADU

ANNA MATUS & GABRIELE GOFFREDO

De mică îmi imaginam că dansatorii talentați sunt cei mai fericiți de pe pământ: ei cucereau cerul fără aripi, simțind frumusețea și puterea zborului, fiind hărăziți cu măiestrie și grandoare. Apoi am înțeles că splendoarea constă înainte de toate în munca fără margini și sacrificii în numele artei.

În noiembrie, 2017, Republica Moldova a fost la înălțime grație dansului, care își are eroii lui: dansatorii Anna Matus și Gabriele Goffredo au cucerit primul loc la Campionatul Mondial de Dans de la Schwechat, Austria, devenind pentru a treia oară campioni la categoria latino. Frumoasa pereche formează un cuplu din anul 2011. La Jocurile Mondale, 2013, ediția a IX-a, Cali, Columbia, dansatorii noștri intră în posesia primei medalii de aur; în 2015, la Viena, devin din nou campioni mondiali la dans sportiv, categoria latino; medalia de aur la Jocurile Mondale Wroclaw, Polonia (iulie, 2017) etc.

și succes. „Cel mai greu de acceptat este să stai departe de familie. Practic de la șaptesprezece ani locuiesc peste hotare și mă antrenez la diverse școli de dans. Am renunțat la multe pentru succes: părinti, rude, prieteni. Toți sunt în inima mea, dar atât de departe”, mărturisește Anna Matus, absolventă a Academiei de Studii Economice din Republica Moldova, cunoscătoare a șase limbi.

Urmează însă și o poveste de dragoste predată de lumea dansului, dragă cititorule... Pe ringul de dans la finele anului 2017, după succesul răsunător înregistrat, Anna Matus este cerută în căsătorie de partenerul ei sub privirile admiratorilor. „Dansul m-a ajutat să devin puternică. Dansul este ceea ce sunt, viața, fericirea, totul”.

Daniela CODREANU

AVICENNA – PRINCIPE AL TUTUROR MEDICILOR

A în aceste timpuri tulburi, când îci-colo pe planetă domină ura pe motive religioase, să ne amintim de marii înaintași, care, prin opera lor, au făcut lumea mai bună, mai puternică, mai fericită. Unul dintre ei a fost reprezentantul lumii musulmane Abu Ali al-Husayn Abd Allah ibn Ali ibn Sina al-Bakhi. Europeanii, nedeprinși cu astfel de însuriri, l-au numit simplu – Avicenna.

Avicenna s-a născut la 7 august 980, într-o suburbie din preajma orașului Buhara din Persia (în prezent – Uzbekistan), în familia unui colector de impozite. În copilărie a studiat, sub îndrumarea unui învățător, carteasă sacră a musulmanilor – *Coranul* –, cu toate cele 114 capitole, învățând-o pe de rost! La 13 ani începe să studieze medicina și deja la 16 ani tratează primii pacienți. Avea doar 16 ani când a fost să-l vindece pe emirul din Buhara.

Dorind să-i mulțumească, emirul i-a propus o recompensă bănească impo-

rtantă, pe care Avicenna a refuzat-o. Dar a acceptat cu entuziasm accesul la bogata lui bibliotecă. A studiat profund traducerile în arabă ale tratatelor de medicină ale marilor medici antici europeni Hippocrates și Galenus, care erau operele de referință pentru toți medicii, inclusiv cei din lumea musulmană. Fire curioasă și intelligentă, Avicenna a intuit cum poate sistematiza toate cunoștințele sale din medicină, toată practica sa bogată, desăvârșită în numeroase călătorii, prin tratarea pacienților. De altfel, pentru aceste servicii el nu lua bani. Astfel, filă cu filă, a fost scris *Canonul medicinei* – opera centrală a lui Avicenna. Compus din cinci volume, *Canonul* întrunea cunoștințele despre medicina teoretică și practică, anatomia corpului uman și fiziologie, boli generale și boli specifice, medicamente simple și compuse. Prințipiuul săzualui, reflectat în *Canon*, este destul de apropiat de cel recunoscut în prezent. Avicenna a fost primul care a grupat oamenii după patru temperamente, foarte asemănătoare cu cele cunoscute azi. După o sută de ani de la apariție, această operă a suportat 15 ediții în

sec. XV și 20 – în sec. XVI. Dar și mult mai târziu – până la începutul sec. XX, această lucrare a rămas o carte de referință pentru medicii europeni.

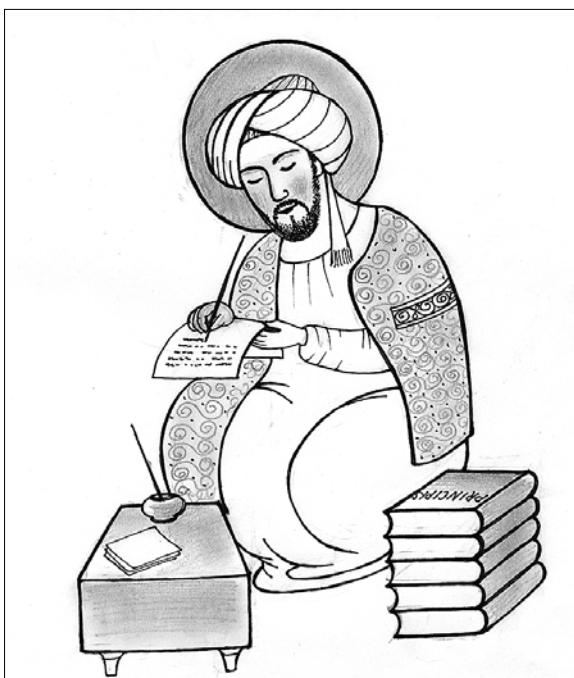
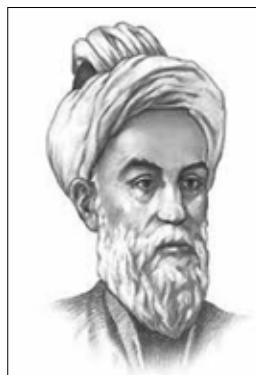
Avicenna s-a considerat elev al lui Aristotel. Dar opera filozofică a acestuia, *Metafizica*, i-a dat mari bătăi de cap: după cum recunoștea el însuși, unele

aspecte din carte rămâneau neînțelese și după a patruzecea lecturare! Doar după citirea unei tălmăciri a *Metafizicii* în limbă arabă s-a văzut luminat. Avicenna, spre deosebire de Aristotel, presupunea că stelele luminează de la sine, ceea ce a fost, mai târziu, confirmat. A îmbunătățit instrumentele astronomice de pe vremuri și a construit unele noi, mai precise. A aplicat noțiunile trigonometriei sférice pentru calculele sale. O bună parte din viziunile sale și-au găsit reflecție în *Encyclopedie filozofică*.

Succese importante a avut și în chimie – obținea prin distilare uleiuri eterice, cu diferite arome. Respingea ideea transformării metalelor unul în altul, astfel detronând conceptul alchimiștilor de obținere a aurului din alte metale. A scris cărți de matematică, a realizat cercetări în fizică, a studiat răspândirea sunetului. A elaborat o știință a muzicii, considerând tonalitățile muzicale asemănătoare cifrelor. Sunt binecunoscute studiile lui Avicenna în domeniul filologiei arabe. A scris și versuri, însumându-le în *Epistola păsării*. Tentativele sale de a pătrunde în psihologia omului au fost adunate în volumul astrologic de tratare a viselor. Până la sfârșitul vieții (18 iunie 1037) a ocupat de două ori înalta funcție de prim-vizir (similară funcției de prim-ministru).

Lumea musulmană nu a avut un geniu mai mare, Avicenna fiind apreciat și elogiat și în Europa. Numele lui îl poartă un corp ceresc, un crater pe Lună, biblioteci, școli, străzi, programe internaționale, fiind o recunoaștere a înaltei slujiri Omenirii.

Iurie SCUTARU, doctor în științe

Violeta ZABULICA

Rubrică susținută de Valerie VOLONTIR

DUPĂ UN STROP DE APĂ PE TEMP DE IARNĂ

SOLITARUL

AMINTIRE GALBENĂ, CARE, DE FAPT, ERA VERDE

Acum mulți ani răsfoiam pe rând cele patru albume de fotografii ale familiei noastre, care stăteau la loc de cinste în Casă Mare: albumul străbunicilor și bunicilor mei, tata cu fotografiile lui din armată, nuntă părinților și, evident, al meu și al surorii mele mai mici. Erau învelite cu o stofă delicată, grele și mari... de abia le puteam ține pe genunchi. În minte detalii exacte din albumul de familie. Sora mea însă era prea mică pentru a-și aminti ceva. După divorțul părinților, mama plecase de acasă fără a lua mare lucru cu ea. Apoi ne-am dat seama că lipsea unică fotografie a surorii mele mai mici. Tata o dosise.

În anii care au urmat am adunat amintiri cu noi prin poze de unde am putut, de la verișori, de la bunici, tot ce mi-a căzut sub mână. Fiecare achiziție era o mare bucurie, numai că fotografii cu sora mea mică fiind nu găsisem nicăieri. Drept că eu, primul copil în familie, nu știu cum se explică, am fost fotografiată mai des decât ea. Știam sigur că undeva sunt poze și cu ea, mi-o aduceam aminte lângă bradul de Anul Nou, împreună cu mine pe o sanie, în curtea bunicilor, cu cățelul Caștan în brațe. Visul meu de atunci era să-i pot oferi în dar de ziua ei de naștere acea fotografie. Când a venit pe lume cea de a treia noastră soră, nu scăpam nici o ocazie să facem fotografii cu ea. Învățasem lecția.

Sora mea a suferit că a pierdut amintirea cu anii copilăriei. De la mine aflase despre pozele deocheate de atunci, şablonate cu chipiu și epoleti de ofițer. Îmi amintesc, un fotograf rătăcit prin satul nostru îi făcuse o poză, mare de tot, vopsită color, la grădiniță, cu niște obrajii rumeni artificial, și îmbrăcată într-un sarafan galben, care, de fapt, în fotografie era verde. Am râs cu toții atunci, ea însă a plâns că nu-și recunoscuse haina. Peste ani am râvnit aceste amintiri.

Am prins curaj și l-am sunat pe tata peste multă vreme, rugându-l să ne dea poza cu pricina, făcută de fotograful ambulant. Tata șovăia... Într-un final, el s-a despărțit de această amintire cu sarafan galben, care de fapt era verde.

Peste ani, noi – deja mari, în camera noastră am decorat un perete cu imagini din copilărie. Odaia noastră deodată s-a umplut de lumină.

Daniela CODREANU

O AMINTIRE DE ASTĂ-VARĂ

Valerie VOLONTIR

P. S. Deja fiind și eu mamă, fotografiindu-mi fiul și fiica, fac mai multe exemplare, pe care le dăruiesc rudelor și apropiaților mei. Așa cum se făcea pe timpuri, probabil, de când a apărut fotografia. Urme care dor mai apoi de atâtă dor. Dar și înaripază. Căci în fotografie nu există scurtături...

D. C.

Urmare din pag. 21

FINANȚELE AFACERII

3. Divide et impera – Dezbină și condu/stăpânește, sintagmă cunoscută în istorie, politologie și sociologie. Principiul dezbină și stăpânește este o combinație de tactici (politice, militare sau economice) de câștigare și menținere a puterii prin divizarea unei populații în entități mai mici care, luate separat, au putere mai mică decât cel care își impune voința. Expresia este atribuită mai multor personalități istorice: lui Filip al II-lea, rege al Macedoniai (382-336 î. Hr.), descriind politica sa împotriva orașelor-state grecești; lui Ludovic al XI-lea; Ecaterinei Medici, lui Machiavelli, Francis Bacon etc.

Rezultatele etapei a II-a:

Se acordă: 5 puncte din oficiu, câte 5 puncte pentru fiecare răspuns corect, câte 1 punct la fiecare sarcină pentru complexitate.

23 de puncte (5,5,5,5,3) a acumulat: Gabriela NEGRU-VODĂ, Șoldănești.

22 de puncte (5,5,4,5,3): Nadina DĂNĂILĂ, Veronica VORNICESCU, Lozova, Strășeni; Mihaela DODI, Susleni, Orhei; Maria CIOBANU, Bardar, Ialoveni.

21 de puncte (5,5,4,5,2): Aliona CEREȘEU, Pepeși, Sângerei.

20 de puncte (5,5,3,5,2): Cristi CANDU, Văsieni, Ialoveni; Mariana CRIGAN, Pepeși, Sângerei; Anastasia SÎRBU, Ecaterina POPUȘOI, Mădălina SÎRBU, Nina SÎRBU, Holercani, Dubăsari; Cătălina DAVID, Bardar, Ialoveni; Irina CUCU (5,5,4,5,1), Nisporeni.

18 puncte (5,5,5,1,2): Mihaela BUGA, Lozova, Strășeni.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 18 puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Dragi elevi! Vă reamintim: răspunsurile trebuie să fie individuale, originale și complexe. Atenționăm: răspunsurile colective și/sau identice nu vor fi punctate.

Dacă banul pentru dumneavoastră este speranța de independență, acesta nu va fi niciodată el. Singura siguranță pe care un om o va avea în această lume este o rezervă de cunoștințe, experiență și capacitatea.

Henry FORD

Domeniul Finanțe este unul foarte larg și complex. În cele ce urmează însă, voi încerca să aduc în atenția cititorului interesat de domeniul antreprenoriatului doar câteva noțiuni din acest domeniu ale căror cunoaștere și înțelegere au o importanță primordială pentru succesul oricărei afaceri.

În primul rând, chiar de la bun început, pentru a începe o afacere, fie și una mică, aveți nevoie de anumite resurse financiare disponibile.

În al doilea rând, în funcție de genul de activitate și alte circumstanțe, va trebui să cumpărați sau să închirați un local sau să arendați un teren pe care veți construi spațiile necesare; să cumpărați echipamente și utilaje, mijloace de transport, mobilier, să obțineți licențe, autorizații etc.

Toate aceste cheltuieli, pe care le veți face până la momentul scoaterii pe piață a primelor produse sau servicii, se numesc *Investiții inițiale*.

Aceste investiții sunt absolut necesare pentru a da viață afacerii Dvs., dar pe care, în baza Planului de afaceri întocmit, sunteți convins că în 3-5 ani le veți recupera din profitul pe care îl veți obține. Prin urmare,

Alexandru DIMITROV

este ușor să trageți următoarea concluzie: „Cu cât este mai mare investiția initială, necesară pentru a porni afacerea, cu atât mai detaliat și mai realist trebuie să fie Planul de afaceri”.

Pentru a începe și a dezvolta afacerea va trebui, de regulă, periodic să cumpărați materie primă, să plătiți salarii angajaților, să achitați plăți pentru energia electrică, gaz, apă, canalizare și alte utilități, precum și alte plăți curente, cum ar fi taxele și impozitele. Toate aceste cheltuieli poartă denumirea generică de *Cheltuieli operationale*. Acestea sunt la fel de importante ca și investițiile inițiale, fără de care nu puteți porni afacerea, și depind de capacitatea de a gestiona așa-numitul *Flux de numerar*, adică intrările de resurse financiare „în” afacere și, respectiv, ieșirile „din” afacere.

Trebuie să rețineți de la bun început: cu cât afacerea este mai mică, cu atât este mai sensibilă la modul și capacitatea patronului de a gestiona *Fluxul de numerar al afacerii*. Dacă unul dintre clientii mai importanți întârzie cu plata mărfurilor sau a serviciilor cumpărate, imediat veți avea probleme cu procurarea materiei prime sau cu achitarea la timp a unor taxe și impozite, sau cu achitarea salarialor.

Astfel, nu trebuie să fiți surprins dacă, în special, în primii ani de activitate, va trebui să scoateți din propriul buzunar sau să împrumutați niște bani pentru a vă onora anumite obligații, legate de cheltuielile operationale.

ÎN LUMEA BASMELOR

Cristian CUBREACOV, cl. a VII-a, Gimnaziul N. Stănescu, Păscani, Cahul. Locul I la ediția a XXVII-a a concursului literar *La izvoarele înțelepciunii*, etapa republicană. Deținătorul diplomei de gradul III în etapa finală a concursului literar Petre Ispirescu, Iași, România.

Membru al colectivului de dansuri populare *Vântuleș*, locul I la concursul internațional de muzică și dansuri *Iarmarka talantov*, Varna, Bulgaria

*T*i-a luat mult timp ca să te pregătești de etapa finală a concursului literar *La izvoarele înțelepciunii*?

— Din momentul în care am decis să particip la acest concurs m-a interesat cu lux de amănunte creația lui Petre Ispirescu, ediția de față fiindu-i consacrată.

— Prin ce te-a cucerit creația folcloristului, povestitorului și scriitorului Petre Ispirescu?

— Este un scriitor care prin exemplul propriu a demonstrat că fiecare persoană este creatorul propriului destin. În viață trebuie să depui tot efortul pentru a-ți atinge scopurile. Personajele lui ne învață că binele întotdeauna va triunfa. De altfel, în lumea basmelor lui Ispirescu te simți și tu erou, iar judecările de valoare preluate din carte le poți aplica și în viața reală.

— Prin ce crezi că ai cucerit juriul?

— Încrederea în forțele proprii, insistența cu care am pătruns în lumea creației lui Petre Ispirescu, pasiunea pentru lectură m-au ajutat să-mi formulez ideile în mod explicit și corect. Îmi place să citesc, iar acest concurs mi-a dat posibilitatea să-mi prezint nivelul de cunoștințe și abilitățile de comunicare.

— Cui ai vrea să mulțumești pentru acest succes?

— În primul rând, doamnei Olesea Forțu, bibliotecara școlii noastre, pentru că nu doar mi-a oferit literatura recomandată, dar, zilnic, împreună cu dumneaei și ghidat de mama mea, analizam cele citite, caracterizam personajele, interpretăm acțiunile lor... Profesorilor care mă îndrumă în lumea cunoștințelor. Dar și bunicilor mei, care permanent îmi reamintesc care este scopul vieții.

— Cât timp dedici lecturii?

— Citesc în fiecare zi, iar uneori profesoara mă poate surprinde în timpul lectiei cu o carte sub bancă...

— Ce faci în timpul liber?

— Joc șah și dame cu bunicul meu sau cu fratele meu mai mic. Dansez. Îmi place să călătoresc.

— Ce planuri ai?

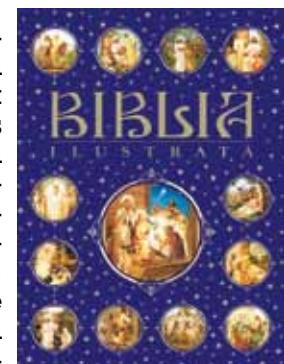
— Părintii și profesorii consideră că sunt bun pentru activitatea diplomatică și îmi recomandă să optez pentru o carieră în acest domeniu. Mă captivează și domeniul finanțiar-bancar.

Pentru NOI – Daniela CODREANU

Rubrică susținută de Daniela CODREANU

BIBLIA ILUSTRATĂ. Chișinău-București: *Litera*, 2012, 64 p.

O selecție din cele mai frumoase povestiri din *Vechiul și Noul Testament*, de la facerea lumii la Răstignirea lui Iisus Hristos veți descoperi, dragi cititori, în ediția de față: creația lumii și a omului; neascultarea primilor oameni, legământul cu Noe, Turnul Babel, cele zece porunci și.a. O carte care se vrea citită, înțeleasă și respectată își face loc pe raftul bibliotecii tale, dar, mai cu seamă, se strecoară în sufletul tău pentru totdeauna.

MIHAI DOLGAN. DE CE AU PLÂNS GHITARELE? Mihai Stefan Poiată. Chișinău: *ARC*, 2017, 336 p.

Volumul de față, împreună cu ROCK-ul „NOROC”-ul & NOI (apărut în 2013 la Editura *ARC*), reliefiază creația distinsului muzician Mihai Dolgan, care în 1967 lansează fenomenul muzical, formația *Noroc*, ce promitea pentru acele timpuri schimbări radicale cu iz occidental. Autorul subliniază că „prin muzica lui Mihai Dolgan ne-am căsătigat un loc în istorie... Acum cincizeci de ani echipa legendară a lui Mihai Dolgan a trezit la viață o generație, care două decenii mai târziu avea să devină o forță de temut, generația Independenței...”. Cartea conține un CD cu 19 melodii și un album de familie impresionant.

POVESTE DE PRIMĂVARĂ. POVESTE DE VARĂ. POVESTE DE TOAMNA. POVESTE DE IARNĂ. Jill Barklem. Chișinău: *Cartier CODOBELC*, 2018.

Autoarea textelor și ilustrațiilor șoriceilor din Anglia anilor '80 ne surprinde cu o nouă ediție, de data aceasta semnată *Cartier*, traducere din limba engleză de Larvinia Braniste. „Desîșul de Muri este lumea mea ideală. Soareci trăiesc că se poate de natural, iar eu cred că aşa ar trebui să fie viața. Tot ce crește în jur e placut și folositor, iar aceste făpturi fac parte dintr-o comunitate plină de iubire și grijă.” (J. Barklem).

NOMOFOBIA

Nu o singură dată mi-a fost dat să mă ciocnesc, în adevăratul sens al cuvântului, cu tineri traversând strada, urcând sau coborând dintr-un mijloc de transport, cu ochii în telefon. Cu puțin timp în urmă am fost invitată la un eveniment, unde, la drept vorbind, nu am avut cu cine comunica, având încantarea ochilor o mare de telefoane. Multă oameni din întreaga lume ajung să înlocuiască conversațiile reale cu cele virtuale, acordând atenție telefonului mobil în permanență. Suntem atât de preoccupați și dependenți de tehnologia modernă, dar nu vrem să înțelegem că suprasolicitarea ei se poate transforma într-o problemă majoră.

Dependența de telefonul mobil este astăzi cel mai discutat subiect și a căpătat numele de *nomofobie*. Termenul provine din sintagma engleză *no mobile phobia*, ceea ce înseamnă, teama de a

rămâne fără mobil. Dacă ai permanent impresia că îți sună telefonul, îl verifici din cinci în cinci minute ca să vezi dacă acesta funcționează, îl îți întotdeauna în mână, verifici obositiv notificările noi și intri în panică atunci când acesta nu mai are baterie, atunci cu siguranță suferi de nomofobie.

Nomofobia nu apare peste noapte. Tinerii își verifică cel mai des telefonul, iar o mare parte dintre ei se atașează emoțional de el. Atunci când suferi de nomofobie, lipsa accesului la telefonul mobil te provoacă la o stare de panică. Dar, atenție, nu e vorba de reacția firească pe care o ai atunci când îl pierzi sau cineva îl l-a furat. În situații mai grave, atacurile de panică, care apar atunci când nu ai acces la aplicațiile telefonului, sunt însoțite de o transpirație rece, palpității, dureri de cap.

Psihologii sunt de părere că nomofobia ar putea fi numită boala secolului. Ei bine, trăim într-o societate în care fără telefon și fără internet ne simțim singuri și dezorientați. Iată de ce, pentru a nu cădea într-o astfel de dependentă nesănătoasă, trebuie să cunoaștem și să respectăm condițiile de utilizare a telefoanelor inteligente. Evident, nu putem renunța în totalitate la telefon, dar îl putem folosi limitat, organizându-ne eficient ziua. Chiar dacă este greu, încearcă pentru început să-l verifici o dată în oră, apoi fă un efort să rezisti până la două ore.

Folosirea abuzivă a telefoanelor mobile, în special a smartphone-urilor, afectează memoria, astfel că posesorii lor riscă să fie incapabili să dezvolte amintiri pe termen lung. Mai mult decât atât, în timpul folosirii gadgeturilor coloana vertebrală se înclină puternic, suferind o mare presiune.

Rubrici susținute de Valeria PRODAN

PÂINEA CARE A FĂCUT ISTORIE

Ai încercat vreodată să te lipsești de pâine pentru o zi? Imposibil, vei zice. Într-adevăr, dincolo de toate miturile create în jurul acestui aliment, în realitate, pâinea rămâne și fi un produs vital. Dincolo de faptul că pâinea este sănătoasă, aceasta ne furnizează nutrienți esențiali pentru o stare bună de sănătate.

Ademenită de ofertele producătorilor, totuși încerc să pun în fiecare zi pe masă o pâine nu doar gustoasă, dar și sănătoasă. Încă în anii 1800, în condițiile unei lupte cu un regim de alimentație corect în rândul americanilor, nutriționistul Sylvester Graham a inventat o pâine ideală, care astăzi îi poartă numele și care a devenit populară în întreaga lume. Imposibil să nu fi auzit de ea. Eu o recomand tuturor, nu doar pentru consistență, gustul desăvârșit și miroslul ei intens de grâu, dar și pentru portia de sănătate pe care o oferă.

Pâinea graham este un produs dietetic, sătă natural și constituie o sursă foarte bună de fibre, atât de necesare procesului de digestie. Comparativ cu o frânză albă, pâinea graham este săracă în amidon, care suprasolicita pancreasul, în schimb conține o cantitate dublă de fibre. Fibrele sunt niște amestecuri de nutrienți valoroși (vitamine, enzime și minerale) care stimulează activitatea motorie a intestinelor, dau senzația de plenitudine gastrică, astfel evitându-se supralimentația. Totodată, fibrele reduc absorbiția colesterolului rău în sânge și fixarea acestuia pe pereții vaselor sanguine.

In timp ce pâinea albă este preparată din făină ultrarafinată, cu valori nutriționale reduse, pâinea graham se prepară din făină integrală, obținută prin măcinarea întregului bob de grâu, cu tot cu tărâță, fără adăsuri chimice. Această pâine vitaminează organismul, îmbunătățește capacitatea de funcționare a creierului și este recomandată pentru mesele în special din prima parte a zilei, fiind un aliment foarte energetic. Mai mult decât atât, pâinea graham ridică nivelul serotoninei din creier, creează starea de bine și reduce pofta pentru dulciuri. De reținut, pâinea graham este foarte bogată în fier – mineralul de bază care combată anemia, răhitismul la copii, oboseala.

Pot consuma fără restricții acest aliment, condiția fiind să îl alegem corect. Datoria noastră este să citim atenții etichetele compozitionale, termenul de expirare și listele cu alergeni, pentru că altfel riscăm să cumpărăm o pâine modificată, cu denumirea falsă de graham.

OBOSEALĂ

Așezat în fotoliu, el își întinde picioarele în față și își încrucișează gleznele.

Contextul este linișitor. Se simte bine-venit și își exprimă acest sentiment, așezându-se cât mai confortabil.

Dacă glezna dreaptă o domină pe cea stângă, încrucișarea aceasta a picioarelor marchează o anumită oboseală la sfârșitul unei întâlniri sau al unei zile de lucru.

Interlocutorul se sprijină în cot și își ține o mână sau poate chiar ambele pe partea de sus a frunții, în zona anterioară a craniului.

Attitudinea respectivă marchează o formă de disperare sau de oboseală.

OPTIMIST

Își încrucișează brațele, cu degetele mari în poziție verticală, cu palmele lipite de coaste, sub axile.

Un mod bun de a-ți ridica umerii pentru a căpăta mai multă prestanță. Paradox! Această atitudine, tipică la adolescenți, este simptomatică pentru o stare de depresie și de epuizare a adultului, intitulată și

burn out. Este vorba despre o formă particulară de depresie reacțională ce survine ca urmare a unui surmenaj, în general, la indivizi copleșiți de responsabilități care le depășesc nivelul de competență. Este numită și „maladia managerilor”.

Cei mai mulți subiecți atinși de această formă de depresie au o personalitate sensibilă, lipsită de maturitate, o tendință spre introspecție și relații sociale dificile, ceea ce duce la temeri

iratională, la incertitudine legată de viitor și, în mod fatal, la un puternic sentiment de nesiguranță.

Când mâna dreaptă se refugiază regulat sub umărul stâng, când palma e lipită de axila stângă și degetul mare vertical, atitudinea este predictivă pentru o reacție tonică de revendicare și/sau de revoltă în fața unei situații frustrante. Gestul este linișitor, căci palma intră în contact cu bătăile inimii. Axila stângă este sediu simbolic al optimismului. Câtă vreme inimă bate, totul este bine.

OSTIL

Interlocutorul, așezat, își pune piciorul drept în echer peste stângul și își ține genunchiul drept cu mâna stângă.

Piciorul așezat în echer reprezintă o secvență gestuală defensivă în situația de negociere; el mărește teritoriul corporal al persoanei așezate și îi servește într-o oarecare măsură de barieră. Bariera este întărită și mai mult de încrucișarea degetelor pe genunchi. Omul își disimulează ostilitatea (genunchiul drept). Mâna stângă este mâna spațiului, persoana în cauză se simte încoltită.

Paznicul stă cu brațele încrușcate, strângându-și pumnii lateral.

Simplul fapt de a strânge pumnii într-un cadru profesional este în sine un semn de agresivitate latentă, de ostilitate preventivă. Attitudinea este adoptată mai ales de indivizi frustrați care provoacă situații conflictuale în relațiile lor sociale, ca să plieze în rolul pe care trebuie să-l joace în societate. Ei sunt lupi mari și răi.

Joseph MESSINGER
Dicționar ilustrat al gesturilor,
Editura Litera

CREIERUL PISICII BATE COMPUTERUL

Când se pune problema elaborării informațiilor, pisica bate computerul cu 100 la 0. Pe baza acestei constatări, un grup de cercetători de la Universitatea Michigan, Statele Unite, încearcă să producă o nouă generație de microcipuri.

Felinele ar putea sta, așadar, la baza computerelor viitorului. „Intenția noastră este să construim un computer în același mod în care natura construiește un creier, adică să utilizăm o pa-

radigmă complet nouă pentru asamblarea circuitelor”, a expliat Wei Lu, coordonatorul echipei de cercetători, într-un interviu acordat NBC.

Intr-un computer obișnuit puține elemente sunt corelate între ele, astfel încât acesta operează doar într-o manieră liniară; un creier elaborează însă informațiile „în paralel”, desfășurând mai multe operații în același timp, făcând posibilă, de exemplu, recunoașterea unui chip în mod instantaneu.

Creierul unei pisici este capabil de prestații de 100 de ori superioare celor ale super-computerului Dawn, care poate simula 1 miliard de neuroni.

În prezent, cercetătorii își concentrează atenția în direcția dezvoltării așa-numiților „memristori”, niște elemente ale circuitelor capabile să-și „amintească” dacă au fost traversate de un curent electric.

Prin unirea a două cipuri tradiționale la un memristor se obține un lucru foarte asemănător unuiui și doi neuroni și o sinapsă, care dispune de memorie și capacitate de învățare.

RAM. CU PĂRINȚI DISTINȚI

Ce a făcut SUA, prima putere economică din lume? Democrația, spiritul antreprenorial și automobilul. Odată puși pe roți de Henry Ford cu mai bine de un secol în urmă, americanii nu au mai coborât de pe ele. Chiar și cele mai drastice crize petroliere, când au fost invadăți de automobile mai mici, mai economice, nu le-a stăvilit dorința de a deține un automobil (cel puțin unul) în familie, care să fie pe rol și de autoturism, și camion, și pentru călătorii, și pentru afaceri. Astfel au apărut

pickupurile, cu cabină pentru 2 sau chiar 6 persoane, cu caroserie deschisă pentru diferite lucruri.

Renumita companie Dodge a lansat, în anii '70 ai sec. XX, modelul RAM Wagon, care s-a bu-

produsă a 3-a generație, cu noi soluții tehnice.

Din 2011 diviziunea de pickupuri devine autonomă – RAM, deși, tradițional, modelele mai poartă numele „părintelui” – Dodge RAM. Ce propune în prezent RAM? Pickupuri tot mai puternice, universale, fiabile. Printre modele se întâlnesc adevărați monștri – cel mai rapid pickup din lume, RAM SRT 10, are cel mai potent motor, V10, de 8,3 l, ce dezvoltă 506 c.p. Este mai curând o mașină sportivă decât un automobil pentru necesitățile familiei. Unele, destinate pentru greutăți mai mari, au roțile dublate la puntea din spate. Dar cum vă pare conceptul automobilului RAM cu autonomie de 2575 km? Nu, nu că s-ar fi alimentat de la soare și vânt – motorul diesel al acestuia, de 6,7 l, 350 c.p., consumă bine. Aceasta

s-ar datora celor două rezervoare, de 840 și 227 l, disponibile să asigure poftele lacome ale monstrului de peste 17 tone! Iar ca să fie în pas cu lumea, RAM a prezentat recent, în ianuarie 2018, la Salonul din Detroit, primul model RAM 1500, par-

curat de popularitate prin universalitatea sa. În 1981 a apărut primul pickup RAM, care a pus baza unei serii întregi, cu tracțiune posterioară sau integrală, cu capacitatea marfară de 0,5 (Dodge RAM 150), 0,75 (Dodge RAM 250) și 1 tonă (Dodge RAM 350). Din 1994 începe a doua generație, de dimensiuni mai mari, cu suspensii îmbunătățite, asistate de diverse tehnologii de siguranță. Se modifică și indicarea modelelor în funcție de capacitatea de transport. Majoritatea motoarelor propuse erau cu benzинă, dieselul fiind solicitat mai rar. Apoi, între 2002 și 2008, este

țial hibrid, completat cu sistemul electric E-Torque, menit să furnizeze putere suplimentară sau să deconecteze o parte din cilindri când este necesar. Dacă dispui de vreo 30 de mii de dolari, ai putea să te lauzi cu el în garaj.

Iurie SCUTARU

MARTIE

230 de ani de la nașterea lui Gheorghe ASACHI, poet, dramaturg, prozator și îndrumător cultural român (1 mart. 1788 – 12 nov. 1869).

340 de ani de la nașterea lui Antonia Lucio VIVALDI, compozitor, violonist, dirijor și pedagog italian, considerat cel mai de seamă reprezentant al barocului muzical venetian (4 martie 1678 – 28 iulie 1741).

80 de ani de la nașterea lui Albert FERT, fizician, doctor în fizică, cercetător științific, profesor universitar francez, laureat al Premiului Nobel pentru fizică (7 mart. 1938).

50 de ani de la nașterea lui Iurie MATEI, pictor (11 mart. 1968).

130 de ani de la nașterea lui Anton S. MAKARENKO, pedagog și scriitor rus (13 mart. 1888 – 1 apr. 1939).

150 de ani de la nașterea lui Maxim GORKI, prozator și dramaturg rus (14 mart. 1868 – 18 iun. 1936).

130 de ani de la nașterea lui Alexei MATEEVICI, poet, publicist, traducător, preot, considerat unul dintre cei mai importanți scriitori români născuți în Basarabia (16 mart. 1888 – 13 aug. 1917).

100 de ani de la apariția publicației *Sfatul Țării*, organ al Parlamentului Republicii Moldoveni, editată la Chișinău (18 mart. 1918 – 30 iun. 1919).

80 de ani de la nașterea lui Dumitru FUSU, actor, regizor (29 mart. 1938 – 14 ian. 2014).

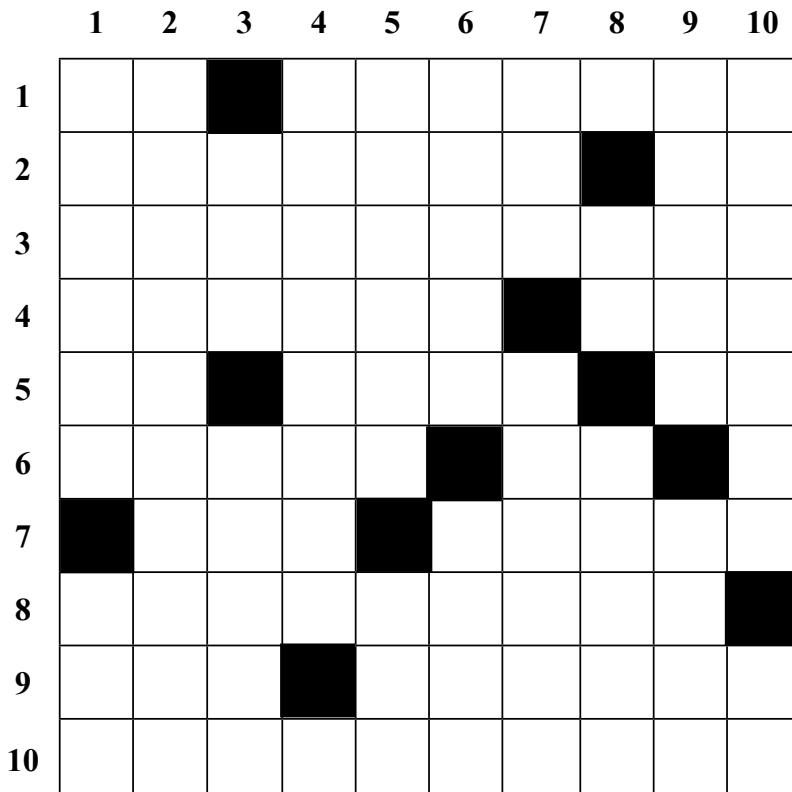
100 de ani de la Unirea Basarabiei cu România, act fundamental al istoriei naționale (27 mart. 1918).

50 de ani de la stingerea din viață a lui Iuri GAGARIN, pilot-cosmonaut rus (9 mart. 1934 – 27 mart. 1968).

85 de ani de la nașterea lui Nichita STĂNESCU, poet și eseist român, membru post-mortem al Academiei Române (31 mart. 1933 – 31 dec. 1983).

cuvinte încrucișate

ORIZONTAL: 1. Femei! – Arbust. 2. Și-a pierdut vioiciunea mișcărilor – Calciu. 3. Ornamente arabe. 4. Fără chef – Achiu. 5. Întocmai – Începe înarmarea! – Nichel. 6. Este raza! – Arma albiniei. 7. A fi invers! – Pușca nr. 13245. 8. Neagă legile organizării armonice a muzicii. 9. Nobil polonez – Arme de artillerie. 10. Se află în turma trupelor.

VERTICAL: 1. Hoții – Lichid. 2. Perlă. 3. Ciocan de lemn care servește la bătut pară – Persoane care cântă fals. 4. Lungan. 5. Substanță uleioasă din grăsimile vegetale – Amélia Tudor-Rotaru. 6. Teren pentru rularea avioanelor – Ară. 7. Asociația Tinerilor Constructori – Smoală vegetală. 8. Tiza notei do – Defect. 9. Suprafată pe care se proiectează filme – Camarad care îngătite vocalele. 10. A da caracter laic – Uite!

Prima carte de șah cunoscută a fost scrisă la Bagdad de către doctorul Abul-Abbas, în 892. Cea mai cunoscută carte datează din secolul al XII-lea și a fost scrisă de călugărul dominican Jacopo da Cessole, cu titlul *De ludo scachorum* (în latină: *Jocul de șah*) și folosește regulile jocului de șah ca pretext pentru pilde și pentru trasarea unui comportament zilnic.

trei variante – un răspuns

Cuvântul *pană* înseamnă:

1. Despicător de lemn; 2. Oprire accidentală a motorului; 3. Pălărie modernă.

frământări de minte

Cum se poate cu un sac de grâu, măcinându-l, să umpli doi saci, care au aceeași mărime ca și sacul în care se află grâul?

Caissa

Albul începe și dă mat în două mutări.

cuvinte încrucișate

ORIZONTAL: 1. Revelion. 2. Omăt. Toane. 3. Citește. Vin. 4. Asana. Note. 5. Damă. Ied. 6. Ara. Pasaj. 7. Interpret. 8. Ion. Uita. 9. Op. Raps. Or. 10. Urat. Carne.

VERTICAL: 1. Rocadă. Bou. 2. Emisari. Pr. 3. Vatamani.

Răspunsurile corecte – nr. 12, 2017

4. Etena. Tort. 5. Ta. Penă. 6. Ite. Iar. P. C. 7. Oo. Nespusă. 8. Năvodari. 9. Nit. Jeton. 10. Penel. Tare.

trei variante – un răspuns

Cuvântul *ispravnic* înseamnă *dregător domnesc; administrator*.

frământări de minte

Răspunsul e 12111

Caissa

1. Dg6+Rxg. 2. Ne4X.

Octavian ANGHELUȚĂ (1904-1979): CAP DE ȘTRENGAR

Pictor român (3 mai 1904, Brăila – 17 noiembrie 1979, București), artist emerit, profesor universitar la Institutul de Arte Plastice *Nicolae Grigorescu*, București. După mai multe călătorii de studiu în țară și în străinătate, participă la expoziții de artă (Sofia, Helsinki, Venetia, Moscova, Praga, Budapesta, Viena, Berlin, Philadelphia), deschizând zece expoziții personale de-a lungul celor cinci decenii de pictură și o expoziție retrospectivă, în ultimii ani ai activității sale.

„Lucrările lui Octav Angheluță se recunosc prin cromatica exuberantă și prin structura echilibrată, dar mai ales prin nota de umor”, consemnată criticul Adina Nanu.

Lucrări: MICUȚA CUSĂTOREASĂ, PIATA TOMIS, TATA, LECTURĂ, CAP DE ȘTRENGAR, COLȚ DE ATELIER, NATURĂ MOARTĂ, PĂPUŞA etc.

DIN NUMĂRUL URMĂTOR:

De vorbă cu Maria ȘLEAHITIȚCHI, scriitoare, doctor în filologie.
poezie: Lidia CODREANCA.

poftă bună!: FRUNZELE DE UNTIŞOR.

rectificare: UN SIMPLU CREION.

time-out: Eric Arthur HEIDEN.

punctul de pornire: ÎMBLÂNZIREA PIESELOR DE ȘAH.

FONDATOR:
MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII
ȘI CERCETĂRII

NOI

Fondat 1930
Serie nouă 1990

Redactor-șef:
Valerie VÖLONTIR

Valeria PRODAN
secretar responsabil

Leo BORDEIANU
redactor de secție

Elena LEAH
redactor artistic

Valentin GUTU
stilizator

Daniela CODREANU
corector

Alina BODROVA
contabil-șef

Sergiu FRUNZĂ
șofer

Comanda 115
Formatul 60x90 1/2
Coli de tipar 5
Tiraj — 4000 ex.

WE
(in Romanian Language)
Monthly magazine for
children and teenagers

ADRESA REDACȚIEI:
Revista NOI,
str. Pușkin nr. 22,
MD 2012, Chișinău
Telefoane:
022 23 31 91; 022 23 37 25;
022 23 36 45; 022 22 22 45
Fax: 022 23 31 91
E-mail: revistanoi1930@yahoo.com
Facebook.com/ Revistanoi Noi
www.revistanoi.md

Tipografia Editurii
UNIVERSUL

Înregistrată la Camera Înregistrării
de Stat pe 11.08.2008
cu nr. 1003600012713

Vă rugăm să indicați la sfârșitul
textelor, pe versoul desenelor și foto-
grafiilor, prenumele, numele, vârstă,
clasa în care învățați, adresa com-
pletă, numărul de telefon.

Indice 31239.
Post-restant 34239
Prețul 16 lei

O SCURTĂ „ESCALĂ”

Iurie BURLACU